

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Elif AYKURT KARACA*

Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK – ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.

* Türk Patent ve Marka Kurumu Sınai Mülkiyet Uzmanı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Programı Öğrencisi.

E-posta: elifaykurtkaraca@gmail.com **ORCID:** 0009-0009-5953-3729

Makale Geliş Tarihi: 10 Nisan 2026 **Makale Kabul Tarihi:** 29 Nisan 2026

Atıf Önerisi: AYKURT KARACA, Elif, “Sınai Mülkiyet Kanunu’nun Geçiş Hükümleri Bağlamında Başvuru Tarihi 10 Ocak 2017 Öncesi ve Sonrası Olan Patentlerin Hükümsüzlük Rejimlerinin Karşılaştırması”, Ankara Barosu Dergisi, Nisan 2026, Cilt: 84, Sayı: 2, s. 1269-1310.

**SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ
BAĞLAMINDA BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ
VE SONRASI OLAN PATENTLERİN HÜKÜMSÜZLÜK
REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

ÖZ

Patent sistemi, buluş sahibine sınırlı süreyle münhasır haklar tanıırken, buna karşılık buluşun açıklanmasını zorunlu kılar ve bu yolla teknik bilginin yayılmasını ve yeni buluşların ortaya çıkmasını teşvik eder. Bu yapı, toplum yararı ile buluş sahibinin hakları arasında hassas bir dengenin kurulmasını gerekli kılar. Nitekim korunmaya değer olmayan buluşlara patent verilmesi ya da bu şekilde verilmiş olan patentlerin geçerliliğini sürdürmesi, rekabetin kısıtlanmasına ve teknolojik gelişimin sekteye uğramasına yol açabilmektedir. Bu nedenle, patentlerin yalnızca başvuru aşamasında değil, patent verildikten sonra da hükümsüzlük incelemesine tabi tutulması önem arz eder.

Bu çalışma, farklı mevzuat dönemlerinde verilen patentler bakımından hükümsüzlük rejimini incelemekte ve mevzuat değişikliği nedeniyle söz konusu rejimde ortaya çıkan farklılıkların uygulamaya etkilerini analiz etmektedir. Bu kapsamda, özellikle hükümsüzlük incelemesi bakımından ortaya çıkan farklılıklar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmekte ve bu farklılıkların pratik yansımaları ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Patent, hükümsüzlük, 551 sayılı KHK, Sınai Mülkiyet Kanunu, geçiş hükümleri.

**A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE PATENT INVALIDITY
REGIMES APPLICABLE TO APPLICATIONS FILED BEFORE
AND AFTER 10 JANUARY 2017 UNDER THE TRANSITIONAL
PROVISIONS OF THE INDUSTRIAL PROPERTY CODE**

ABSTRACT

The patent system grants the inventor exclusive rights for a limited period, while at the same time requiring the disclosure of the invention. In this way, it aims to promote the dissemination of technical knowledge and to encourage the emergence of new inventions. Such a structure necessitates the establishment of a delicate balance between public interest and the rights of the inventor.

Indeed, the grant of patents for inventions that do not meet the conditions for protection, or the continued validity of such improperly granted patents, may lead to restrictions on competition and hinder technological progress. Therefore, it is of great importance that patents be subject not only to examination at the filing stage, but also to post-grant invalidity review.

This study examines the invalidation regime applicable to patents granted under different legislative regimes and analyzes the practical implications of the divergences arising from legislative changes. In this context, the differences that emerge particularly with respect to the examination of invalidity are assessed on a comparative basis, and their practical effects are outlined.

Keywords: Patent, invalidity, Decree-Law No. 551, industrial property law, transitional provisions.

GİRİŞ

Patentin hükümsüzlüğü, patent hakkının sona ermesine yol açan sebepler arasında en geniş ve kapsamlı gerekçelere dayanan kurumlardan biridir. Bir buluşun Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) tarafından patent belgesine bağlanmış olması, söz konusu buluşun her durumda hukuka uygun ve korunabilir olduğu anlamına gelmemektedir. Nitekim, patent verilmesinden sonra ortaya çıkan veya gözden kaçan bazı hukuka aykırılıklar, patentin mahkeme kararıyla hükümsüz kılınmasına yol açabilmektedir.

Patentin hükümsüzlüğü kurumu, 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname^[1] (551 sayılı KHK) m. 129 kapsamında düzenlenmiştir. Dolayısıyla hükümsüzlük sebeplerinin varlığı hâlinde patentin mahkemeler tarafından hükümsüzlüğüne karar verilecektir. Öte yandan, 10 Ocak 2017 tarihinde 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu^[2]'nin (SMK) yürürlüğe girmesi birlikte, Türk patent hukukunda önemli bir geçiş süreci başlamış; 551 sayılı KHK döneminde yapılan başvurulara dayanılarak verilen patentlerin hükümsüzlüğü ile SMK döneminde verilen patentlerin hükümsüzlüğü bakımından çeşitli farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, söz konusu farklılıkları esas almakta ve 551 sayılı KHK kapsamında yapılan başvurulara dayanarak verilen patentlerin hükümsüzlüğü rejiminin, SMK ile getirilen düzenlemelerden hangi yönleriyle ayrıldığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, iki düzenleme arasındaki benzerliklerden ziyade farklılıklar üzerinde durulacak ve uygulamada önem arz eden ayrışma noktaları doktrinel ve pratik boyutlarıyla ele alınacaktır.

I. 551 SAYILI KHK KAPSAMINDA PATENT HÜKÜMSÜZLÜĞÜNÜN HUKUKİ ÇERÇEVESİ

SMK'dan önce patent hukukunun Türkiye'deki önceki temel düzenlemesini 551 sayılı KHK oluşturmuştur. Buluş faaliyetlerini teşvik etmeyi ve bu buluşların sanayiye kazandırılmasını sağlayarak toplumsal ve ekonomik gelişmeye katkı sunmayı amaçlayan 551 sayılı KHK, patent ve faydalı model belgelerinin verilmesi ile bu hakların korunmasına ilişkin hukuki rejimi düzenlemiştir.

[1] 24 Haziran 1995 tarih ve 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, T.C. Resmî Gazete, 22326, 27.06.1995.

[2] 22 Aralık 2016 tarih ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu, T.C. Resmî Gazete, 29944, 10.01.2017.

Patentlerin hükümsüzlüğüne ilişkin kurallar, 551 sayılı KHK'nın "*Patentin Hükümsüzlüğü ve Patent Hakkının Sona Ermesi*" başlıklı dokuzuncu kısmının "*Patentin Hükümsüzlüğü*" başlıklı birinci bölümünde kapsamlı şekilde düzenlenmiştir. Bu kapsamda, m. 129 hükmünde hükümsüzlük halleri, m. 130 hükmünde davacı ve davalı sıfatına sahip olacaklar ile dava açma süresi, m. 131 hükmünde hükümsüzlüğün etkisi, m. 132 hükmünde ise hükümsüzlüğün ek patente uygulanması hususları düzenlenmiştir.

II. 551 SAYILI KHK DÖNEMİNDE VERİLEN PATENTLERİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ BAKIMINDAN UYGULANACAK MEVZUAT

SMK ile 551 sayılı KHK ilga edilmiştir. Bununla birlikte, söz konusu mevzuat değişikliği patentler bakımından mutlak ve doğrudan bir rejim değişikliği sonucunu doğurmamıştır. Zira geçiş hükümleri, önceki dönemde yapılan başvurular ve bu başvurulara dayalı olarak tesis edilen haklar bakımından kimi hususlarda mülga 551 sayılı KHK hükümlerinin uygulanmaya devam etmesini öngörmektedir.

Nitekim SMK'nın geçici madde 1 hükmünde patent ve faydalı modellerin hükümsüzlüğü bakımından başvuru tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiştir.

III. SMK GEÇİCİ MADDE 1 HÜKMÜNÜN YORUMU

SMK'nın geçici madde 1 hükmünde, patent ve faydalı modellerin hükümsüzlüğü bakımından başvuru tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Aynı maddenin son fıkrasında ise, önceki mevzuata göre verilmiş patent ve faydalı modeller hakkında; 99 uncu, 138 inci ve 144 üncü maddeler ile 113 üncü maddenin beşinci fıkrası ve 121 inci maddenin sekizinci fıkrası hariç olmak üzere SMK hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. SMK kapsamında yukarıdaki hükümlere yer verilmiş olmakla birlikte, geçici madde 1 hükmünde yer alan "*...patent ve faydalı modellerin hükümsüz kılınmasında*" ibaresinin kapsamı açık şekilde belirlenmemiştir. Bu kapsamda, söz konusu düzenlemenin yalnızca hükümsüzlük nedenlerinin sayısına ilişkin bir atıf mı içerdiği, yoksa bu nedenlerin değerlendirilme rejimini de kapsayıp kapsamadığı hususu belirsizdir.

Diğer bir ifadeyle, kanun koyucunun amacının yalnızca 551 sayılı KHK döneminde düzenlenmemiş yeni bir hükümsüzlük nedeninin geçmişe etkili

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

şekilde uygulanmamasını sağlamak mı olduğu, yoksa örneğin yenilik şartı gibi hükümsüzlük nedenlerine ilişkin değerlendirmelerin de 551 sayılı KHK hükümlerine göre yapılması mı olduğu açık değildir.

Bu nedenle, ilgili hükmün kapsamının ve buna bağlı olarak “*hükümsüz kılınma*” ifadesinden ne anlaşılması gerektiğinin belirlenmesi önem taşımaktadır.

İlgili hükmün yorumu bakımından SMK gerekçesine bakıldığında, madde ile güdülen amacın sınai mülkiyet haklarında ortaya çıkabilecek geçiş dönemi sorunlarının önlenmesi olduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu hükümler dikkate alındığında, hükümsüzlük bakımından 551 sayılı KHK'ya yapılan atıf sadece hükümsüzlük hallerinin sayısı bakımından yapılmış gibi görünmektedir. Bununla birlikte, bu dar yorumun geçiş hükümlerinin amacı ve sistematik bütünlüğü bakımından yeterli olmadığı değerlendirilmektedir. Zira geçici madde 1 hükmü ile kanun koyucunun amacı, başvurunun yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuata göre patentlenebilir olan bir buluşun, sonradan yürürlüğe giren kanun hükümleriyle getirilen yeni sınırlamalar yahut yeni uygulamalar nedeniyle geriye dönük olarak patentlenebilirlik şartlarının değişmesinin önlenmesidir.

Bu kapsamda yapılan değerlendirme sonucunda kanaatimizce, SMK'nın ilgili hükmü yalnızca patentin hükümsüz kılınabileceği sebepler bakımından değil, aynı zamanda bu nedenlerin incelenmesine uygulanacak maddi hukuk kurallarının belirlenmesi açısından da 551 sayılı KHK hükümlerinin esas alınmasını gerektirmektedir. Zira SMK geçici madde 1 hükmünün ikinci fıkrasında, SMK'nın yayımı tarihinden önce yapılmış ulusal patent ve faydalı model başvurularının, başvuru tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılacağı açıkça düzenlenmiştir. Benzer şekilde, ek patent başvurularının değerlendirilmesi ile bağımsız başvuruya veya patente dönüştürülmesi ve incelemesiz patentin incelemeli başvuruya, faydalı model başvurusuna veya patent başvurusuna dönüştürülmesi gibi işlemlerde de başvuru tarihindeki mevzuatın uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, kanun koyucunun amacının yalnızca hükümsüzlük sebeplerinin belirlenmesiyle sınırlı olmadığı; aynı zamanda bu sebeplerin esastan incelenmesinde uygulanacak hukukun da başvuru tarihi esas alınarak tespit edilmesi olduğu anlaşılmaktadır. Başka

bir ifadeyle, hükümsüzlük nedenlerinin kapsamının da 551 sayılı KHK hükümleri çerçevesinde belirlenmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Bu doğrultuda, 9 Ocak 2017 tarihi ve öncesinde yapılan patent ve faydalı model başvuruları ile bu başvurulara dayanılarak verilen patent ve faydalı modellerin hükümsüzlük nedenleri ve kapsamının, 551 sayılı KHK hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Patent koruma süresinin başvuru veya rüçhan tarihinden itibaren yirmi yıl olduğu dikkate alındığında, 551 sayılı KHK'nın hükümsüzlüğe ilişkin düzenlemelerinin, son başvurunun 09 Ocak 2017 tarihinde yapıldığı varsayımı altında, 09 Ocak 2042 tarihine kadar uygulama alanı bulmaya devam edebileceği değerlendirilmektedir.

IV. 551 SAYILI KHK KAPSAMINDA HÜKÜMSÜZLÜK NEDENLERİ

551 sayılı KHK m. 129 hükmünde patentin hükümsüzlük sebepleri düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca, patent konusunun patent verilebilirlik şartlarını taşıyamaması; buluşun, ilgili teknik alandaki bir uzmanın uygulamaya koyabileceği açıklık ve yeterlilikte açıklanmamış olması; patent konusunun başvuru kapsamını aşması veya dayandığı başvuruların kapsamını aşması; ya da patent sahibinin patent isteme hakkına sahip olmaması hâllerinde, yetkili mahkeme tarafından patentin hükümsüzlüğüne karar verilir.

Anılan maddede hükme bağlanan sebepler tahdidi nitelikte olup, kanun koyucu tarafından sınırlı sayıda belirlenmiştir.^[3]

A. Patent Konusunun Patent Verilebilirlik Şartlarını Taşıyamaması

551 sayılı KHK m. 129/1(a) hükmüne göre patent konusunun, 551 sayılı KHK'nın 5 inci ila 10 uncu maddelerinde belirtilen, patent verilebilirlik şartlarına sahip olmadığının ispat edilmesi durumunda patentin hükümsüzlüğüne karar verilecektir. Bu kapsamda, ilgili hükümlerde yer alan patent verilebilirlik şartlarını taşımayan patentler, hükümsüzlük kapsamı içinde kalacaktır.

1. Patent Konusunun Patentlenebilirlik Dışında Kalan Buluşlardan Olması

[3] Deniz Kayatekin, *Patentin Hükümsüzlüğü*, On İki Levha Yayınları, 2013, 74.

SINAİ MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

551 sayılı KHK m. 6/1 hükmü, patent korumasının sınırlarını belirlemeye yönelik olup, söz konusu hükümlerle bazı konu ve faaliyetlerin patent sistemi dışında bırakılması öngörülmüştür. Bu istisnaların temelinde, patent hukukunun yalnızca teknik problemlere teknik çözümler sunan buluşları korumayı amaçlayan yapısı bulunmaktadır. Dolayısıyla 551 sayılı KHK m. 6/1 hükmü kapsamında yer alan konular, teknik karakter taşımadığı, diğer bir deyimle, patent hukukunun koruma alanına giren “*teknik katkı*” ölçütünü karşılamadıkları için patent koruması kapsamı dışında tutulmuştur.^{[4] [5]}

Bu kapsamda;

- Keşifler, bilimsel teoriler, matematik metotlar,
- Zihni, ticari ve oyun faaliyetlerine ilişkin plan, usul ve kurallar,
- Edebiyat ve sanat eserleri, bilim eserleri, estetik niteliği olan yaratmalar, bilgisayar yazılımları,
- Bilginin derlenmesi, düzenlenmesi, sunulması ve iletilmesi ile ilgili teknik yönü bulunmayan usuller,
- İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak cerrahi ve tedavi usulleri ile insan, hayvan vücudu ile ilgili teşhis usulleri,

patentlenebilirlik dışında kalan konular olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla bu konulara patent verilmiş olması durumunda, söz konusu patentler hükümsüzlük kapsamı içinde olacaktır.

Örneğin yerçekimi kuvvetinin yeni bir matematiksel formül ile ifade edilmesi, doğada zaten mevcut olan bir maddenin veya organizmanın varlığının tespit edilmesi ya da yeni bir istatistiksel hesaplama yönteminin ortaya konulması, teknik bir probleme yönelik somut ve uygulanabilir bir çözüm içermemeleri sebebiyle patentlenebilir nitelikte buluşlar olarak kabul

[4] Özgür Öztürk, *Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları*. (İstanbul: Arıkan Yayınevi, 2008), 95; Müjgan Tunç Yücel ve Serdar Kale, “Patent Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. Maddesi Çerçevesinde Patent Verilemeyecek Konu ve Buluşlar,” içinde *Doç. Dr. Mehmet Somer’e Armağan*, ed. Murat Yusuf Akın, (İstanbul: Beta Yayınları, 2006), 311.

[5] İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak cerrahi ve tedavi usulleri ile insan, hayvan vücudu ile ilgili teşhis usullerinin teknik karakter taşıyabileceğine dair eleştiriler için Bkz. Fülürya Yusufoglu, *Patent Verilebilirlik Şartları* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014), 113 vd.

edilmemektedir. Bu tür unsurların patent belgesine bağlanması hâlinde, patent konusunun buluş niteliği taşımadığı ve patent verilebilirlik şartlarını sağlamadığı gerekçesiyle, 551 sayılı KHK kapsamında hükümsüzlüğü talep edilebilecektir.

Benzer şekilde, bir işletmenin stok yönetimine ilişkin soyut bir iş planı, yeni bir pazarlama stratejisi ya da masa veya kart oyunlarına ilişkin kural setleri, esas itibarıyla zihinsel, ticari veya organizasyonel faaliyetler niteliği taşımakta olup, teknik karakterden yoksun olmaları nedeniyle patent korumasına konu edilemezler. Bu tür plan, usul ve kurallara dayanılarak verilen patentler bakımından da teknik karakter şartının bulunmadığı ileri sürülerek hükümsüzlük yoluna gidilmesi mümkündür.

Öte yandan, verilerin alfabetik sıraya göre sıralanması, bilgilerin renkler aracılığıyla sınıflandırılarak sunulması ya da belirli bir rapor formatı veya sunum düzeninin oluşturulması gibi faaliyetler, bilginin işlenmesi veya sunulmasına ilişkin olup teknik yön taşımadıkları sürece patent koruması dışında kalmaktadır. Bu tür unsurların patente konu edilmesi durumunda, patentin teknik nitelik taşımadığı gerekçesiyle hükümsüzlüğünün ileri sürülmesi söz konusu olacaktır.

Söz konusu hüküm SMK m. 82/2 hükmü ile büyük ölçüde paralel olmakla birlikte aralarındaki fark, SMK kapsamında “*insan veya hayvan vücuduna uygulanacak cerrahi ve tedavi usulleri ile insan, hayvan vücudu ile ilgili teşhis usulleri*”nin buluş sayılmayan konular arasında değil patentlenemeyecek buluş kapsamı altında düzenlenmesidir.

2. Patent Konusunun Patent Verilemeyecek Buluşlardan Olması

551 sayılı KHK m. 6/son hükmüne göre; konusu kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar ile bitki veya hayvan türleri veya önemli ölçüde biyolojik esaslara dayanan bitki veya hayvan yetiştirilmesi usulleri patent verilemeyecek buluşlar olarak belirlenmiştir. Esasen bu konular, patente konu olabilecek kriterleri taşımalarına rağmen, kanun koyucu tarafından kamu yararı, etik kaygılar ve üstün menfaatler gözetilerek, bilinçli bir tercih sonucunda patent koruması kapsamı dışında bırakılmıştır.^[6] Bu çerçevede, söz konusu istisnalar, patentlenebilirlik şartlarına ilişkin bir yetersizlikten değil, normatif ve değer temelli bir sınırlamadan kaynaklan-

[6] Tunç Yücel ve Kale, “Patent Verilemeyecek Konu ve Buluşlar”, 315.

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

maktadır. Dolayısıyla verilmiş bir patentin konusunu 551 sayılı KHK m. 6/son kapsamında kalan konulardan olması durumunda, kanunun açık yasağına aykırılık nedeniyle hükümsüzlüğünün talep edilmesi söz konusu olabilecektir.

İlgili hüküm nedeniyle örneğin, işkence veya insan onurunu zedeleyici fillerin uygulanmasına yönelik teknik araçlar ile yalnızca tüy rengi, boyut veya genetik yapı gibi özellikler esas alınarak tanımlanan hayvan türlerine patent verilmesi hâlinde, bu patentlerin, 551 sayılı KHK m. 6/son hükmünde öngörülen patentlenemezlik istisnalarına aykırılık nedeniyle hükümsüz kılınabilecektir.

SMK m. 82/3 (b) hükmünde yer verilen “*Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler hariç olmak üzere...*” ibaresine 551 sayılı KHK kapsamında yer verilmemiş olsa da 551 sayılı KHK'nın gerekçesinde “*mikrobiyolojik usul ve bu usullere göre elde edilen ürünler, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendinin dışında tutulmaktadır.*” şeklindeki gerekçe ve Avrupa Patent Sözleşmesi^[7] (EPC) hükümleri kapsamında mikrobiyolojik usuller ve bunlar sonucunda elde edilen ürünler patent verilebilirlik istisnalarının dışında olduğundan bunların patentlenebileceği kabul edilmelidir.^[8] Dolayısıyla 551 sayılı KHK döneminde verilmiş olan ve mikrobiyolojik usul ve bu usullere göre elde edilen ürünler de SMK'da olduğu gibi hükümsüzlük kapsamı dışında kalacaktır.

Öte yandan, patentlenemeyecek buluşların kapsamı yönünden 551 sayılı KHK ile SMK m. 82/3 arasında önemli farklar bulunmaktadır. SMK m. 82/3 uyarınca; oluşumunun ve gelişiminin farklı aşamalarında insan bedeni ve bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi dâhil olmak üzere insan bedeninin unsurlarından birinin yalnızca keşfi ile insan klonlama işlemleri, insan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınıai ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı verebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucunda elde edilen hayvanlar patent verilemeyecek buluşlar kapsamında açıkça düzenlenmiştir.

[7] 27 Ocak 2000 tarihli 4504 sayılı Avrupa Patent Sözleşmesi ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, T.C. Resmî Gazete, 23948, 29.01.2000.

[8] Banu Avcioğlu, “Biyoteknolojik Buluşlar”, (Uzmanlık Tezi: Türk Patent Enstitüsü Patent Dairesi Başkanlığı, 2001), 38; Öztürk, *Patent Verilebilirlik Şartları*, 125.

Buna karşılık, 551 sayılı KHK m. 6 hükmünde söz konusu hususlar patent verilemeyecek konular ve buluşlar arasında açıkça sayılmamıştır. Bu nedenle, 551 sayılı KHK döneminde verilmiş olduğu varsayılan insan klonlama işlemine ilişkin bir patentin, yalnızca “*insan klonlama işlemlerinin patent verilemeyecek konular arasında yer aldığı*” gerekçesiyle hükümsüzlük talebine konu edilmesi mümkün değildir. Zira anılan düzenleme SMK dönemine özgü olup, 551 sayılı KHK döneminde başvurusu yapılan yahut verilen patentlere doğrudan uygulanabilir nitelikte değildir.

Bununla birlikte, insan klonlama işlemleri 551 sayılı KHK’da müstakil bir istisna olarak açıkça düzenlenmemiş olsa da bu tür patentlere karşı hükümsüzlük talepleri, 551 sayılı KHK m. 6 kapsamında yer alan keşiflerin patentlenemeyeceği yahut kamu düzenine ve genel ahlaka aykırılık gibi hükümlere dayanılarak ileri sürülebilecektir. Nitekim Yargıtay da “*Bulaşıcı Akdeniz Humması (FMF) Geni Buluş*” başlıklı patentin hükümsüzlüğü talebiyle açılan davada, patentte yer alan istemlerin insan DNA’sında zaten mevcut olan bir genin keşfinden ibaret olduğunu belirterek, 551 sayılı KHK’nın 6/1(a) hükmü uyarınca patentin hükümsüz kılınması gerektiğini ifade etmiştir.^[9]

3. Patent Yoluyla Korunma Şartlarının Bulunmaması

Bir buluşun bu korumadan yararlanabilmesi, yalnızca patentlenebilir bir konuya ilişkin olmasına bağlı değildir. Nitekim 551 sayılı KHK m. 5 hükmüne göre, yeni olan, tekniğin bilinen durumunu aşan ve sanayiye uygulanabilir olan buluşlar patent korumasına layıktır. Bu nedenle bir buluşun patent korumasına konu olabilmesi için, konu ve kapsam bakımından patentlenebilir sayılmasının yanında, patent verilebilirlik için aranan yeni olma, tekniğin bilinen durumunu aşma ve sanayiye uygulanabilir olma şeklindeki olumlu şartları da taşıması gerekir.^[10]

[9] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/3997, K. 2017/7312, 18.12.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 02.01.2026.

[10] Hayrettin Çağlar, “Patent Hukukunda Ön Kullanım Hakkı”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10, S.1 (2006), 79; Cahit, Suluk, Rauf, Karasu ve Temel, Nal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayınları, 2024), 218; Öztürk, *Patent Verilebilirlik Şartları*, 93; Kayatekin, *Patentin Hükümsüzlüğü*, 33-34; İlhami Güneş, *Sınai Mülkiyet Kanunu Işığında Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayınları, 2025),

a. Yenilik

Mevzuata göre, patent koruması, yalnızca yeni olan buluşlara tanınmaktadır. Türk Dil Kurumu'na göre yeni, kullanılmamış veya az kullanılmış olmandır. Yenilik ise, yeni olma durumunu ifade etmektedir.^[11]

Patent hukuku açısından yenilik, 551 sayılı KHK m. 7 uyarınca, buluşun tekniğin bilinen durumuna dahil olmaması ile değerlendirilir. Tekniğin bilinen durumu, patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce, buluş konusu ile ilgili olarak dünyanın herhangi bir yerinde toplumun erişimine sunulmuş yazılı veya sözlü açıklamalar ile kullanım ya da benzeri yollarla kamuya açıklanan bilgilerden oluşur.^[12] Bu nedenle yenilik değerlendirmesinde esas alınan tarih, patent başvurusunun yapıldığı (yahut varsa rüçhan tarihi) olarak belirlenmiştir.

551 sayılı KHK çerçevesinde yenilik, mutlak yenilik ilkesiyle ele alınır.^[13] Bu ise, buluşun başvuru veya rüçhan tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde kamuya açık hale getirilmemiş olması anlamına gelir.^[14] Kamuya açıklanma, gizli şekilde yapılmamış tüm yazılı ve sözlü açıklamaları, önceki kullanımları ve hatta patent başvurusu tarihinden önce yapılmış ve patent belgeleri ile yayımlanmış başvuruları kapsar.^[15] Eğer buluş belirtilen tarih-

80; **Tahir Saraç**, “Patent Hukukunda Yenilik Kavramı ve Yeniliğin Belirlenmesi.”, *Seleşuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, S. 1-2 (2001), 189.

[11] <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 02.01.2026.

[12] Erdal Noyan, *Patent Hukuku*, (Ankara: Adalet Yayınları, 2015), 247; Ünal Tekinalp, Gül Okutan Nilsson ve Feyzan Hayal Şehirali Çelik, *Tekinalp Fikri Mülkiyet Hukuku*. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025), 789.

[13] İlhami Güneş, “Patent Hukuku’nda Tekniğin İlgili Alanındaki Uzman Kavramı” *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* S.12 (2013), 345. Noyan, *Patent Hukuku*, 247; Feyzan Hayal Şehirali Çelik, *Patent Hakkının Korunması*. (Ankara: Turhan Kitabevi, 1998), 10.

[14] İlhami, Güneş, “Patent Hakkının Hükümsüzlüğü Üzerine Düşünceler”, *Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 1, S. 3 (2006),118.

[15] Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar, Burçak Yıldız ve Dilek İmirlioğlu, *Sınai Mülkiyet Hukuku*, (Adalet Yayınevi, 2026), 263; Ünal Tekinalp, “Sınai Mülkiyet Kanunu’nun Öne Çıkan Yenilikleri,” içinde *6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu*, ed. Feyzan Şehirali Çelik, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku

lerden önce dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir yolla açıklanmışsa, ya da yerel, ülkesel veya evrensel çapta kullanıldıysa, buluş yenilik özelliğini kaybeder ve patente konu olamaz.^[16] Bu durumda, patent verilmiş olsa bile, hükümsüzlük talebinde bulunulmasına yasal dayanak oluşur. Hatta, bu sonuca varmak için yapılan açıklamaya herhangi bir kişi tarafından gerçek anlamda erişildiğinin gösterilmesine gerek bulunmamaktadır^[17].

Bu açıdan bakıldığında, 551 sayılı KHK ve SMK döneminde mutlak yenilik ilkesi geçerli olduğundan^[18] yeniliğin değerlendirilme kriterleri büyük ölçüde paraleldir. Yenilik incelemesi sırasında açıklamanın dili, yapıldığı yer veya şekli gibi sınırlamalar bulunmamaktadır.^[19] Her iki mevzuatta da yeniliğin değerlendirilmesi için temel ölçüt, buluşun başvuru veya rüçhan tarihi itibarıyla kamuya açıklanıp açıklanmadığıdır.

Öte yandan, SMK ile kıyaslandığında 551 sayılı KHK döneminde tekniğin bilinen durumuna dâhil edilen ve edilmeyen bilgi kapsamında sayılan patent ve faydalı model dokümanları bakımından farklılıklar bulunduğu görülmektedir. 551 sayılı KHK m. 7 kapsamında yalnızca Türk patent ve faydalı model belgesi başvurularına ilişkin bir düzenleme yapılmış olup, bu çerçevede patent başvuru tarihinde veya bu tarihten sonra yayımlanmış olmakla birlikte, patent başvuru tarihinden önceki tarihe sahip Türk patent ve faydalı model belgesi başvurularının yayımlanan ilk metinlerinin tekniğin

---

Araştırma Enstitüsü, 2017), 48; Ayça Zorluoğlu Yılmaz, “Biyoteknolojik Buluşların Patentlenmesi.” *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, S.2 (2021), 1086; Çağlar, “Patent Hukukunda Ön Kullanım Hakkı”, 78.

[16] İlhami Güneş, “Patent ve Faydalı Modeller Bakımından Sınai Mülkiyet Kanunu’nun Yeniliği.” *Terazi Hukuk Dergisi* 16, S. 176 (Nisan 2021): 771; Noyan, *Patent Hukuku*, 248; Saraç, “Patent Hukukunda Yenilik Kavramı ve Yeniliğin Belirlenmesi”, 203.

[17] Barış Atalay, “Türk Patent Mevzuatında ve Avrupa Patent Sözleşmesinde Paralel Olarak Yenilik Kavramı”, *Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi*, 9, S.35 (2013), 56; Güneş, *Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku*, s.106.

[18] Feyzan Hayal Şehirli Çelik, “Patent Verilebilirlik Değerlendirmesinde ‘Önceki Tarihten Başvurular’.” *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi - Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 3, S.1 (2017), 105.

[19] Öztürk, *Patent Verilebilirlik Şartları*, 175-179.

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

bilinen durumuna dâhil edileceği öngörülmüştür.^[20] SMK kapsamında söz konusu ifade “*başvuruların ilk içerikleri*” olarak belirtilmişse de 551 sayılı KHK m. 43/son hükmü gereğince patent başvurusunun incelenmesi sırasında, patent verilmesi istenilen buluş konusunun kısmen veya tamamen değiştirilmesi halinde, başvuru tarihinin değişiklik ile ilgili başvurunun yapıldığı tarih olarak güncellendiği öngörüldüğünden ilgili hükümler arasındaki bu fark, yenilik incelemesi bakımından farklılığa sebebiyet vermemelidir. Zira, patent başvurusu ile korunması amaçlanan buluş konusunun kapsamının genişletilmesi durumunda, tekniğin bilinen durumunun tespitinde sonraki tarihli değişiklik başvurusunun yapıldığı tarih esas alınacaktır.^[21]

Buna karşılık, 551 sayılı KHK, SMK m. 83/3 hükmünden farklı olarak, Patent İşbirliği Anlaşması (PCT) kapsamında yapılan uluslararası başvuruların ve Avrupa patentlerinin hangi şartlar altında tekniğin bilinen durumuna dâhil edileceğine ilişkin açık bir düzenleme getirilmemiştir. 551 sayılı KHK kapsamında açıkça düzenlenmemiş olsa da “*Türkiye'nin seçildiği bir Avrupa patenti başvurusu, başvuru tarihi verildiği andan itibaren, varsa rüçhan hakkı talebiyle birlikte, rüçhan hakkı talep edilen başvurunun akıbetine bakılmaksızın, Türkiye'de yapılmış bir ulusal Türk patenti başvurusu olarak kabul edilir.*” hükmünü içeren Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’de Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliği^[22] m. 7 hükmü gereğince, Avrupa patent başvuruları ve patentleri uygulamada ve doktrinde tekniğin bilinen durumu kapsamında değerlendirilebilmekteydi.^[23]

Öte yandan, SMK hükmü dikkate alındığında, PCT başvuruları bakımından önemli bir farklılık söz konusudur. SMK’da, PCT kapsamında yapılan başvuruların tekniğin bilinen durumuna dâhil edilebilmesi için PCT m. 22 ve 39 hükümleri uyarınca yönetmelikte belirtilen şartlara uygun şekilde ulusal faza giriş yapılması şartı aranırken, 551 sayılı KHK döneminde doktrinde ve uygulamada PCT kapsamında yapılan başvurular bakımından ulusal faza

[20] Tekinalp, “SMK Yenilikleri”, 49.

[21] Öztürk, *Patent Verilebilirlik Şartları*, 171.

[22] Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’de Uygulama Şekli Gösterir Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 24282, 09/01/2001.

[23] Ali Rıza Köker ve Uğur Yağcıner. *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*. (Ankara: Yetkin Yayınları, 2025), 135.

giriş şartı aranmadan Türkiye'nin seçilmiş olması yeterli görülmekteydi.^[24] Bu nedenle, 551 sayılı KHK dönemindeki patentlerin hükümsüzlüğü bakımından, Türkiye'nin seçildiği ancak ulusal faza giriş yapmamış olan bir PCT başvurusu dahi tekniğin bilinen durumu kapsamında değerlendirilebilecek; bu durum ise ilgili buluşun yenilik şartını sağlamadığı gerekçesiyle patentin hükümsüzlüğünün gündeme gelmesine yol açabilecektir.

551 sayılı KHK döneminde verilmiş patentlerin yeniliğinin değerlendirilmesi bakımından önemli bir diğer husus yeniliği etkilemeyen açıklamaların kapsamı hususundadır. Mutlak yenilik ilkesi uyarınca, başvuru tarihinden önce gerçekleşen her türlü kamuya açıklama, açıklamayı yapanın kim olduğu ya da hangi amaçla hareket ettiği dikkate alınmaksızın buluşun yenilik vasfını ortadan kaldırır. Bununla birlikte, bu kuralın aşırı katı sonuçlar doğurmasını engellemek amacıyla, istisnai nitelikte ve sınırlı sayıda düzenlemelere yer verilmiştir.^[25] Bu kapsamda da tıpkı SMK'da olduğu gibi 551 sayılı KHK kapsamında da yeniliğe hanel getirmeyen açıklamaların neler olduğu düzenlenmiştir.

551 sayılı KHK m. 8 hükmüne göre, başvuru tarihinden veya rüçhan tarihinden önceki on iki ay içinde gerçekleşen bazı açıklamalar, patent verilmesine engel teşkil etmemektedir. Bu çerçevede, bizzat buluş sahibi tarafından yapılan açıklamalar yeniliğe hanel getirmemektedir. Bunun yanı sıra, bir merci tarafından yapılan açıklamalar da iki durumda yeniliği etkilememektedir. İlk olarak, bu açıklamanın buluş sahibine ait olup gizli kalması gerekirken başka bir başvuru kapsamında ifşa edilmesi; ikinci olarak ise buluş sahibinden doğrudan veya dolaylı olarak bilgi edinen bir üçüncü kişi tarafından, buluş sahibinin bilgisi veya izni olmaksızın yapılan bir başvuruya konu edilmesi hâlleridir. Ayrıca, buluş sahibinden doğrudan veya dolaylı şekilde bilgi edinen üçüncü kişilerce yapılan açıklamalar da aynı kapsamda değerlendirilmektedir. İlgili hükme göre, başvurunun yapıldığı tarihte patent almaya hak kazanmış kişi^[26] “*buluş sahibi*” sayılır.

[24] Köker ve Yalçiner, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 136; Yusufoglu, *Patent Verilebilirlik Şartları*, 214.

[25] Köker ve Yalçiner, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 169.

[26] Patent almaya hak kazanmış kişi ifadesinin eleştirisi ve çeşitli olasılıklar hakkında Bkz. Feyzan Hayal Şehirli Çelik, “Buluş Sahibinin Açıklamaları Patent Almasını Ne Zaman Engellemez? - Riskler ve Olasılıklar Üzerine Düşünceler,” içinde *Prof.*

SMK ile karşılaştırıldığında, 551 sayılı KHK hükümleri büyük ölçüde paralel olmakla birlikte, özellikle açıklamayı yapan merci bakımından farklılık göstermektedir. SMK kapsamında bu istisna yalnızca patent başvurusu yapılan merci ile sınırlı iken, 551 sayılı KHK'da böyle bir sınırlama öngörülmemiştir. Zira SMK m. 84/1 (b) hükmünde yer alan açıklamanın patent başvurusu yapılan bir merci tarafından yapılması şartı, 551 sayılı KHK kapsamında yer almamaktadır. Dolayısıyla sadece patent başvurusu yapılan merci değil buluş sahibinin başvuru yaptığı herhangi bir merci tarafından yapılan açıklamalar da gerekli şartların varlığı durumunda istisna kapsamında yer alacaktır. Bu nedenle, hükümsüzlük incelemesinde 551 sayılı KHK hükümlerine tabi olan patentler bakımından yeniliğe halel getirmeyen açıklamaların kapsamı SMK hükümlerine tabi olan patentlerden daha geniş olacaktır.

Nitekim Yargıtay da 2012/03404 sayılı patentin hükümsüzlüğüne dair vermiş olduğu bir kararında, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından Kısa Ürün Bilgisi ve Kullanma Talimatı bilgilerinin hoşgörü süresi içinde yayımlanmasının, dava konusu patentin yeniliğini etkilemeyeceğini açıkça ifade etmiştir.^[27]

b. Tekniğin Bilinen Durumunun Aşılması

551 sayılı KHK m. 5 hükmüne göre, tekniğin bilinen durumunu aşan buluşlar, patent verilerek korunur. Tekniğin bilinen durumunun aşılmasından anlaşılması gereken ise 551 sayılı KHK m. 9 hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, ilgili olduğu teknik alandaki bir uzman tarafından, tekniğin bilinen durumundan aşikâr bir şekilde çıkarılamayan bir faaliyet sonucu gerçekleşen buluş, tekniğin bilinen durumunu aşmış kabul edilir.^[28] Dolayısıyla tekniğin bilinen durumunun aşılması ile kastedilen, buluş sayesinde buluşun ilgili olduğu alanla ilgili olarak mevcut bilginin ilerisine

Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C.II, ed. Sabih Arkan, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2010), 1973.

[27] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2024/6538, K. 2025/4273, 18.06.2025, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.11.2025.

[28] SMK m.83/4 hükmüne göre tekniğin bilinen durumu dikkate alındığında, ilgili olduğu teknik alandaki uzmana göre aşikâr olmayan buluşun, buluş basamağı içerdiği kabul edilir.

geçilmesidir.^[29] Her ne kadar 551 sayılı KHK kapsamında buluş basamağı yerine “*teknîğin bilinen durumunun aşılması*” kavramı kullanılmış olsa da 551 sayılı KHK m. 9 hükmünde yer alan “*ilgili olduğu teknik alandaki bir uzman tarafından, tekniğin bilinen durumundan aşikâr bir şekilde çıkarılmayan bir faaliyet sonucu gerçekleşmiş*” olması koşulu buluş basamağını kavramını tanımlamaktadır.^[30] Buluş basamağının değerlendirilmesi, 551 sayılı KHK hükümlerine göre “*uzman kişi*” tarafından yapılacaktır.^[31] 551 sayılı KHK kapsamında uzman kişinin tanımına yer verilmemekle birlikte, burada kastedilen kişinin SMK’da düzenlenen ilgili teknik alandaki uzman kişi ile aynı niteliklere sahip olduğu ifade edilebilir.

SMK m. 83/5 başvuru tarihinde veya bu tarihten sonra yayımlanan ve başvuru tarihinden önceki tarihli ulusal patent ve faydalı model başvuruları ile belgelerin içeriklerinin buluş basamağının değerlendirilmesinde dikkate alınmayacağı açıkça düzenlenmiştir. Buna karşılık 551 sayılı KHK’da bu yönde bir hükme yer verilmemiştir. Bu nedenle, 551 sayılı KHK kapsamında verilen patentlerin hükümsüzlüğü davaları bakımından bu içeriklerin dikkate alınıp alınmayacağı hususunda tereddüt yaşanabilir. Ancak uzman kişinin toplum tarafından erişilemeyen, yani yayımlanmamış bir belgeyi bilmesinin mümkün olmaması nedeniyle, 551 sayılı KHK’nın yürürlükte olduğu dönemde de uygulamanın EPC ile paralel şekilde geliştiği görülmektedir. Dolayısıyla bu içerikler, 551 sayılı KHK kapsamında verilen patentlerin hükümsüzlüğü davalarında buluş basamağının değerlendirilmesinde dikkate alınmamalıdır.^[32]

Buluş basamağının incelenmesi bakımından uzman kişinin nitelikleri, buluş basamağının varlığının belirlenmesi bakımından uygulanan yaklaşımlar,

[29] Güneş, “Uzman Kavramı”, 347; Noyan, *Patent Hukuku*, 250.

[30] Uğur Çolak, “Patent Hukukunda Buluşsal Adım İncelemesi,” içinde *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı* 2011, ed. Tekin Memiş. (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2012), 121-122; Köker ve Yalçınar, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 212.

[31] Uzman kişi ifadesinin EPC’ye uygun olmadığı hakkında Bkz. Çolak, “Patent Hukukunda Buluşsal Adım İncelemesi”, 133.

[32] Köker ve Yalçınar, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 215; Öztürk, *Patent Verilebilirlik Şartları*, 260; Şehirli Çelik, “Önceki Tarihli Başvurular”, 110.

geçmişe dönük değerlendirme yasağı, incelemenin şekli bakımından SMK ile 551 sayılı KHK arasında önemli farklılıklar bulunmamaktadır^[33].

c. Sanayiye Uygulanabilirlik

551 sayılı KHK m. 5 hükmüne göre, sanayiye uygulanabilir buluşlar, patent verilerek korunabilir. Sanayiye uygulanabilir olmaktan anlaşılması gereken ise 551 sayılı KHK m. 10 hükmünde düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca, tarım dâhil olmak üzere sanayinin herhangi bir dalında üretilebilen veya kullanılabilen buluşların sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilmektedir.

Sanayiye uygulanabilirlik, buluşun genel itibarıyla sınai nitelikte bir faaliyette kullanılabilmeye veya değerlendirilmeye elverişli olmasını ifade eder.^[34] Bu bağlamda, her iki mevzuat bakımından da sanayi kavramının kapsamı geniş değerlendirilmekte ve bu anlamda el sanatları, madencilik, turizm gibi alanlar da sanayi kavramının içinde değerlendirilmektedir.^[35] Öte yandan, her iki mevzuat bakımından da doğrudan üretim ya da endüstriyel uygulama ile bağlantısı bulunmayan hukuk veya muhasebe gibi serbest meslek alanları sanayi kavramı kapsamında kabul edilmeyeceğinden^[36] bu mahiyette verilen patentlerin hükümsüzlüğü gündeme gelecektir. Sonuç olarak, sanayiye uygulanabilirlik kriteri bakımından, 551 sayılı KHK m. 10 ile SMK m. 83/6 hükümlerinin paralel düzenlemeler içerdiği görülmektedir.

B. Buluşun Yeterince Açık ve Tam Olarak Açıklanmamış Olması

[33] Buluş basamağı incelemesine dair ayrıntılı bilgi için Bkz. Çolak, "Patent Hukukunda Buluşsal Adım İncelemesi.", s.130 vd; Güneş, "Uzman Kavramı", 354 vd.

[34] Savaş Bozbel, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 1. Baskı, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015), 697; Özgür Öztürk, "Patent Verilebilirlik Şartı Olarak Sanayiye Uygulanabilirlik," içinde *Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan Cilt-3*. ed. Süleyman Başterzi, (İstanbul: Beta Yayınevi, 2011), 2725; Tekinalp, Okutan Nilsson ve Şehirali Çelik, *Tekinalp Fikri Mülkiyet Hukuku*, 799; Özlem Tüzüner, *Faydalı Modelin Korunması ve Faydalı Modelin Korunmasına Uygulanacak Hukuk*. (İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2011), 107

[35] Güneş, "Uzman Kavramı" 350.

[36] Engin Erdil, *Fikri Mülkiyet Hukuku Ders Kitabı*. (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016), 179; Öztürk, "Sanayiye Uygulanabilirlik", 2725.

551 sayılı KHK m. 46 hükmüne göre, tarifname, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman olan bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak nitelikte açık ve yeterli yazılır. Aksi halde, 551 sayılı KHK m. 129/1 (b) hükmüne göre, patent hükümsüz kılınacaktır.

Bu kapsamda, buluşun yeterince açık ve tam olarak açıklanıp açıklanmadığı teknik alandaki uzman kişinin bilgisi ve becerisi dikkate alınarak belirlenecektir. Teknik alanda uzman bir kişinin, patentte yer alan tüm öğretiyi dikkate almasına rağmen istemlerde tanımlanan buluşu, herhangi bir anlamlı unsuru göz ardı etmeksizin açık ve anlaşılır biçimde uygulayamaması hâlinde, buluşun yeterince açık olmadığı sonucuna varılacağından^[37] patentin hükümsüzlüğü gündeme gelecektir. Bu kapsamda, açıklık ve tamlık değerlendirmesi bakımından; açıklığın tarifnamede yer alması gerekliliği^[38] ile açıklığın ölçütü olarak ilgili teknik alandaki uzman kişinin anlayışının esas alınması hususlarında, SMK ile 551 sayılı KHK hükümleri büyük ölçüde paralellik göstermektedir.^[39]

C. Başvuru Kapsamının Aşılması

551 sayılı KHK m. 129/1 (c) hükmüne göre, “*Patent konusunun, yapılmış olan başvurunun kapsamı dışına çıktığı veya patentin 45 inci madde anlamında ayrılmış olan bir başvuruya veya 12 inci maddeye göre yapılan bir başvuruya dayandığı ve onların kapsamlarını aştığı ispat edilmişse...*” patentin hükümsüzlüğüne karar verilecektir.

Başvuru anında sunulan buluş konusunun sonradan genişletilmesinin önlenmesine dair durumu ifade eden başvurunun kapsamının aşılması, başvuru sahibinin sonradan eklediği teknik unsurlar aracılığıyla hak edilmemiş

[37] Köker ve Yalçiner, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 386.

[38] Uğur Çolak, *Türk Patent Hukuku*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 392.

[39] Her ne kadar 551 sayılı KHK hükmünde yer alan ifadelerden farklı olarak ilgili hükümde “teknik alandaki uzman kişi” ibaresine SMK metninde yer verilmemiş olsa da patent verilebilirlik kriterlerine ilişkin değerlendirmelerin doğası gereği teknik alandaki uzman kişi perspektifiyle yapılması gerektiği açıktır. Bu nedenle, söz konusu değerlendirmenin de teknik alandaki uzman kişinin bakış açısı esas alınarak gerçekleştirilmesi hususunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. (Köker ve Yalçiner, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 386.)

bir avantaj elde etmesini engellemeye yöneliktir.^[40] Bu kapsamda, bağımsız başvuruların yanı sıra bölünmüş başvurulara ilişkin hükümlere yapılan atıfla, buluş konusu ana başvuru sırasında sunulan içerikle sınırlandırılmıştır. Buna ek olarak, hak sahipliği davası sonucunda başvuruya ilişkin gerçek hak sahibi olduğunu ispatlayan davacıya, varsa aynı rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir başvuru yapma imkânı tanınmaktadır. Ancak bu durumda da başvurunun kapsamının ilk başvuruda açıklanan buluşun sınırlarını aşmaması gerekmektedir.^[41] Aksi halde, patentin hükümsüzlüğü gündeme gelecektir. Bu uygulama aynı şekilde SMK kapsamında da yer almaktadır.

D. Patent İsteme Hakkının Bulunmaması

551 sayılı KHK m. 11 hükmü uyarınca patent isteme hakkı, kural olarak buluşu yapana veya onun kanuni ya da hukuki haleflerine aittir. Anılan düzenleme esas itibarıyla bireysel buluşları esas almakta ve buluşu gerçekleştiren mucit ile onun halefleri, patent isteme hakkının asli süjeleri olarak kabul edilmektedir. Buluşun birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi hâlinde ise, taraflar arasında aksine bir anlaşma bulunmadıkça, patent isteme hakkı bu kişilere müştereken ait olmaktadır. Buna karşılık, aynı buluşun birbirinden bağımsız olarak birden fazla kişi tarafından eş zamanlı biçimde gerçekleştirilmesi durumunda, diğer bir ifadeyle eş zamanlı buluş hâlinde, patent isteme hakkı, daha önce başvuruda bulunan kişiye veya başvurular arasında rüçhan hakkı bulunan tarafa tanınmaktadır. Eş zamanlı buluşlar bakımından SMK m. 109 hükmünde yer alan “*önceki tarihli başvurunun yayımlanmış olması*”^[42] şartına KHK kapsamında yer verilmemiştir.^[43] Bu nedenle, önceki tarihli başvuru henüz yayımlanmamış ve hatta hiç yayımlanmayacak olsa dahi, sonraki tarihli başvurunun patentle sonuçlanması hâlinde, önceki tarihli başvuru sahibi tarafından patent sahibinin patent

HAKEMLİ

[40] Köker ve Yalçınır, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 387.

[41] Köker ve Yalçınır, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 387.

[42] SMK m.109/2 hükmü gerekçesine göre, eş zamanlı buluş durumunda, önceki başvuru sahibi başvurusunu yayımlanmadan geri çekerse veya başvuru yayımlanmadan reddedilirse, sonraki başvuru sahibinin hakkı yeniden doğacaktır.

[43] Özgür Öztürk, “Sınai Mülkiyet Kanunu’nda Patent ve Faydalı Modellere İlişkin Düzenlemeler ve Yenilikler”, içinde *6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu (9–10 Mart 2017)*, ed. Feyzan Hayal Şehirali Çelik (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017), 360.

hakkının bulunmadığı gerekçesiyle hükümsüzlük davası açılması ve sonraki tarihli patent sahibinin hükümsüzlük tehdidiyle karşı karşıya bırakılması mümkün görünmektedir. Dolayısıyla KHK rejiminde, eş zamanlı buluşlar bakımından yayımlanma şartının bulunmaması, sonraki başvuru sahipleri aleyhine hükümsüzlük kapsamının daha geniş yorumlanmasına sebebiyet vermektedir.

Bunun yanında iki mevzuat arasındaki bir diğer fark, özellikle yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar bakımından patent isteme hakkı bakımından ortaya çıkmaktadır. 551 sayılı KHK dönemindeki bu nitelikte patentler serbest buluş niteliğinde iken, SMK dönemindekiler ise kural olarak hizmet buluşu olarak kabul edilmiştir.^[44]

Patent isteme hakkına ilişkin bu temel çerçeve, 551 sayılı KHK m. 129 hükmü ile hükümsüzlük hukukuna yansıtılmıştır. Anılan maddede, patent sahibinin 551 sayılı KHK m. 11 anlamında patent isteme hakkına sahip bulunmadığı iddiasının, yalnızca buluşu yapan kişi veya onun halefleri tarafından ileri sürülebileceği açıkça düzenlenmiştir. Bu yönüyle söz konusu hükümsüzlük sebebi, herkese açık bir iptal nedeni olmayıp, yalnızca belirli bir kişi grubuna tanınmış nispi nitelikte bir hükümsüzlük sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı hükümde ayrıca, bu tür bir iddianın ileri sürülmesi hâlinde 551 sayılı KHK m. 12 hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.^[45]

551 sayılı KHK m. 12, patent isteme hakkı gasp edilen kişiye birden fazla seçimlik hak tanımaktadır. Buna göre hak sahibi, gasp konusu başvurunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini talep edebileceği gibi, aynı buluş için rüçhan hakkından yararlanarak yeni bir başvuru yapabilir ve bu başvurunun ilk başvuru tarihi itibarıyla hüküm doğurmasını isteyebilir; bu durumda gasp edilen başvuru hükümsüz hale gelir. Ayrıca, söz konusu başvurunun reddini talep etme imkânı da bulunmaktadır.

Gerçek buluş sahibinin, hükümsüzlük davası ile m. 13 kapsamındaki gasp davasını birlikte açması durumunda, doktrinde mevcut patentin

[44] Suluk ve diğerleri, 295.

[45] Güneş, KHK m.12, m.13 ve m.129 hükmü dikkate alındığında, gasp davasının hükümsüzlük davası ile birlikte açılması gerektiğini ifade etmektedir. (Güneş, “Patent Hakkının Hükümsüzlüğü Üzerine Düşünceler”, 125.)

hükümsüzlük kararı sebebiyle hükümsüz kılınacağı ve yeni patent gerçek buluş sahibi adına düzenlenebileceği ifade edilmektedir.^[46]

Bu noktada, 551 sayılı KHK ile SMK arasında önemli bir sistematik farklılık bulunduğu belirtilmelidir. Zira SMK m. 138 hükmü, mahkemeye yalnızca patentin hükümsüzlüğüne karar verme yetkisi tanımakta; buna karşılık, 551 sayılı KHK'da yer alan ve patent isteme hakkının gaspına özgü sonuçlar doğuran düzenlemelere SMK m.138 hükmünde yer verilmemektedir. Nitekim 551 sayılı KHK m. 129/2 hükmünde açıkça yer alan ve patent sahibinin patent isteme hakkına sahip bulunmadığının tespiti hâlinde 551 sayılı KHK m. 12'nin uygulanacağını öngören “*Bu durumda, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi hükmü uygulanır.*” hükmüne benzer bir düzenleme ile 551 sayılı KHK m. 12 hükmü kapsamında yer verilen “*Patentin verilmesi işlemleri sırasında, patent isteme hakkının gerçek sahibi olduğunu, 11 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, iddia eden kişi, başvuru sahibinin hak sahipliğine karşı, 129 uncu madde hükmüne göre, dava açabilir.*” şeklindeki düzenleme SMK sistematüğinde^[47] karşılığını bulmamıştır.

E. Patentın Kapsamının Aşılması

SMK m. 138/1(d) hükmü kapsamında, patentin sağladığı korumanın kapsamının aşılması bir hükümsüzlük sebebi olarak öngörülmüştür. Bu şekilde gerçekleşen kapsam aşımı, patent belgesi verildikten sonra SMK m. 99 uyarınca yürütülen tescil sonrası itiraz prosedürü sırasında yapılan değişikliklerden kaynaklanmaktadır. Zira kanun koyucu, patent sahibinin, patentin verilmesinden sonra üçüncü kişiler tarafından yapılan itirazlar

[46] İlhami Güneş, “Patentin Sağladığı Hak Faraziyesinin Geçersizliği,” içinde *Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, Prof. Dr. Ali Necip Ortan'a Armağan C. II, ed. Ramazan Çakmakçı, (İstanbul: Legal Yayıncılık, 2019), 2745.

[47] Patentte hak sahipliği ve gasp ile ilgili hükümler SMK m. 109 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. SMK m. 110 hükmüne göre, gerçek hak sahipliği mahkeme kararı ile sabit olan kişi, geçerliliği devam eden patent başvurusu için kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde, patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini veya başvurunun reddedilmesini TÜRK PATENT'ten talep edebileceği gibi varsa aynı rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu da yapabilir. Patent hakkı gasp edilen kişi ise, SMK m. 111 hükmü kapsamında patentin kendisine devredilmesini mahkemeden talep edebilir.

üzerine gerçekleştirdiği değişikliklerle patentin koruma kapsamını genişletmesini engellemek istemiştir.^[48]

Öte yandan, söz konusu hükümsüzlük sebebi 551 sayılı KHK'da yer almamaktadır. Dolayısıyla 551 sayılı KHK döneminde verilen patentler bakımından patentin sağladığı korumanın kapsamının aşılması gerekçesiyle hükümsüzlük davasının açılıp açılmayacağı hususunda tereddüt doğabilir.

551 sayılı KHK kapsamında hükümsüzlük nedenlerinin sınırlı (tahdidi) olarak düzenlenmiştir.^[49] Ayrıca, yukarıda ifade edilen, SMK geçici madde 1 hükmü de dikkate alındığında patentin sağladığı koruma kapsamının aşılması hâlinin KHK döneminde verilmiş patentler bakımından bir hükümsüzlük nedeni olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varılmalıdır.

V. HÜKÜMSÜZLÜK DAVASININ DİĞER BOYUTLARI

A. Hükümsüzlüğün Yalnızca Mahkeme Yoluyla İleri Sürülebilmesi

Hükümsüzlük sebepleri KHK kapsamında açıkça belirtilmesine rağmen, söz konusu sebeplerin varlığı yahut gerçekleşmiş olması patenti doğrudan hükümsüz hale getirmemektedir.^[50]

SMK ile birlikte hükümsüzlük sisteminde önemli bir dönüşüm yaşanmış ve SMK m. 99 hükmü uyarınca, üçüncü kişilere patentin verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından itibaren altı ay içinde TÜRKPATENT nezdinde itiraz etme imkânı tanınmıştır.^[51] Bu itiraz, patent verilebilirlik şartlarının bulunmadığı, buluşun yeterince açıklanmadığı veya başvurunun kapsamının aşıldığı gibi gerekçelere dayanabilmektedir. Böylece, patentin geçerliliği konusunda ilk aşamada idari bir denetim mekanizması öngörülmüştür. Nitekim SMK m. 99/5 hükmü uyarınca, TÜRKPATENT'e, yapılan itirazı değerlendirerek patentin ya da değiştirilmiş hâlinin devamına veya hükümsüzlüğüne karar verme yetkisi tanınmıştır. TÜRKPATENT tara-

[48] Köker ve Yalçın, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 388.

[49] Kayatekin, *Patentin Hükümsüzlüğü*, 74.

[50] Ali Paslı, "Fikrî Mülkiyet Hukukunda Hükümsüzlüğün Sonuçları." *Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 1, S. 3 (2006), 170.

[51] Güneş, "Patent ve Faydalı Modeller Bakımından Sınai Mülkiyet Kanunu'nun Yeniliği.", 773.

findan patentin hükümsüzlüğüne karar vermesi hâlinde ise, SMK m. 139 kapsamında düzenlenen hükümsüzlük sonuçları doğmaktadır.

Öte yandan, 551 sayılı KHK hükümleri kapsamında belge verilmesini müteakip (post grant) itiraz prosedürünü düzenleyen herhangi bir hükme yer verilmemiştir.^[52] Ayrıca SMK'nın geçici maddesinde SMK m. 99 hükmü istisna tutulmuştur. İlgili hükümler birlikte değerlendirildiğinde, 551 sayılı KHK kapsamında patentin hükümsüzlüğünün, ancak yalnızca mahkemeler nezdinde ileri sürülebilen bir hukuki mekanizma olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla üçüncü kişilerin bir patentin geçerliliğini tartışmaya açabilmeleri için doğrudan yargı mercilerine başvurarak hükümsüzlük davası açmaları gerekmektedir.^[53] Diğer bir deyimle, 551 sayılı KHK döneminde verilmiş patentlerin hükümsüzlüğü sadece yetkili mahkemeler nezdinde açılacak hükümsüzlük davaları aracılığıyla istenebilmelidir.

Nitekim, TÜRK PATENT Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu'nun (YİDK) bir kararında^[54], başvuru tarihi 26.08.2016 olan bir patent başvurusuna ilişkin işlemlerin, başvuru tarihinde yürürlükte bulunan 551 sayılı KHK hükümlerine tabi olduğu açıkça belirtilmiştir. Kurul, bu tespitten hareketle, 551 sayılı KHK m. 62 ve ilgili diğer hükümleri kapsamında, bu tür başvurular bakımından belge verilmesinden sonra işletilebilecek bir itiraz mekanizmasının öngörülmediğini ifade etmiştir. Bu nedenle söz konusu patentlerin ancak 551 sayılı KHK m. 129 ve 130 hükümleri uyarınca, yetkili mahkemeler nezdinde açılacak hükümsüzlük davaları yoluyla ortadan kaldırılabilmesi sonucuna varılmıştır.

B. Hükümsüzlük Davasında Taraflar

SMK geçici madde 1 hükmünün son fıkrasında, önceki mevzuat hükümlerine göre verilmiş patentler bakımından SMK m. 138 hükmünün

[52] Güneş, *Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku*, 91; Koray Bulut, “6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun Patentler ve Faydalı Modeller Açısından Getirdiği Yenilikler ve İlgili Hükümlerin Avrupa Patent Sözleşmesi ile Uyumu”, *Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi*, S.201/1 (2018), 24.

[53] Bulut, “6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun Avrupa Patent Sözleşmesi ile Uyumu”, 24; Paslı, “Fikri Mülkiyet Hukukunda Hükümsüzlüğün Sonuçları”, 171; Şehirli Çelik, *Patent Hakkının Korunması*, 195.

[54] YİDK 2022-P-73 sayılı 12.10.2022 tarihli kararı.

uygulanmayacağı düzenlenmiştir. SMK m. 138 hükmü kapsamında hükümsüzlük nedenleri yanında davacı ve davalı sıfatına sahip olabilecekler de düzenlenmiştir. Bu nedenle, özellikle hükümsüzlük davasında davacı olabilecek kişiler bakımından, 551 sayılı KHK ile SMK arasında farklılık yaratıldığı anlaşılmaktadır.

1. Davacı

Patentin hükümsüzlüğü davaları bakımından davacı sıfatına sahip olabilecekler 551 sayılı KHK m. 130 hükmünde düzenlenmiştir.

Patentin hükümsüzlüğü davasında, zarar gören kişiler veya Cumhuriyet Savcıları kanalıyla ilgili resmi makamlar davacı sıfatına sahip olabilir.

SMK'da tercih edilen menfaati olanlar teriminden farklı olarak 551 sayılı KHK kapsamında zarar görenlerin hükümsüzlük davası açabileceği ifade edilmiştir. Zarar gören kişilerin kapsamı konusunda 551 sayılı KHK'da bir belirleme yapılmamışsa da zarar görenler kapsamına, sadece fiilen zarar görenler^[55] veya zarar görme tehlikesi altında bulunanlar değil söz konusu buluşu kullanabilme imkânı haksız şekilde kısıtlanan veya kısıtlanma tehlikesi altında bulunanlar^[56] da dahildir. Hatta zarar gören kavramının, tüketicileri, üyelerinin menfaati zedelenen TÜSİAD, MÜSİAD gibi meslek birliklerini de kapsayacak şekilde geniş yorumlanması gerektiği ifade edilmekteydi.^[57] SMK kapsamında ise bu terim “menfaati olanlar” şeklinde değiştirmiştir.

[55] Yargıtay da mal varlığında azalma olan kişiler yanında bir menfaati ya da hakkı halele uğramış tüm kişilerin zarar gören kişiler kavramına dahil olduğunu ifade etmiştir. (Hülya Çetin, “Patent Haklarının Korunması Bağlamında 2004/48/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi ve Karşılık Türk Mevzuatı”, içinde *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2009*, ed. Tekin Memiş. (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2009),173.)

[56] Aytekin Çelik, “Faydalı Model Belgelerinin Hükümsüzlüğü”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 27, S.1 (2011), 140; Tekinalp, Okutan Nilsson ve Şehirli Çelik, *Tekinalp Fikri Mülkiyet Hukuku*, 939.

[57] Çetin, “Patent Haklarının Korunması Bağlamında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi ve Karşılık Türk Mevzuatı”, 173; Sami Karahan, “Faydalı Modellerin Hükümsüzlüğü Davalarında Dava Açma Yetkisi ve Dava Şartları.” *Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi* 4, S.1 (2004), 13.

“*Menfaati bulunma*” kavramı “*zarar görme*” kavramından daha geniş^[58] olduğundan, 551 sayılı KHK hükümleri kapsamında hükümsüzlük talep edebilecek kişilerin kapsamının SMK’da öngörülenden daha dar olduğunun kabulü gerekir.

Davacı olabilecek ikinci grup, Cumhuriyet Savcıları kanalıyla ilgili resmi makamlardır. SMK’dan farklı olarak ilgili resmi makamlar, bizzat ve doğrudan patentin hükümsüzlüğü davası açma yetkisine sahip görünmemektedir. Söz konusu makamlar ile TÜRK PATENT başta olmak üzere hükümsüzlük davasına konu olacak patent ile ilgili bütün kurum ve kuruluşlar kastedilmekle birlikte bu makamlar ancak cumhuriyet savcıları aracılığı ile hükümsüzlük davasını açabilecektir.^[59]

SMK’den farklı olarak 551 sayılı KHK’da Cumhuriyet savcılarının resen hükümsüzlük davası açabileceğine dair düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla Cumhuriyet savcılarının, kamu adına görev yapmaları^[60] dikkate alınarak, resen ve herhangi başka bir talebe gerek kalmadan patentin hükümsüzlüğü davalarında davacı sıfatına sahip olabilecekleri ifade edilmiştir.

2. Davalı

Hükümsüzlük davalarında davalı sıfatına sahip olabilecekler 551 sayılı KHK m. 130/3 hükmünde düzenlenmiştir. İlgili hükme göre, patentin hükümsüzlüğü davası, davanın açıldığı anda Patent Sicili’nde patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Patent üzerinde sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebligat yapılır.

C. Dava Açma Süresi

551 sayılı KHK m. 130/2 hükmüne göre patentin hükümsüzlüğü davası koruma süresinin devamınca veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde açılabilir.

551 sayılı KHK m. 72 hükmü uyarınca, patentin koruma süresi başvuru tarihinden itibaren yirmi yıl olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, hükümsüzlük davalarına ilişkin ilk süre, başvuru tarihinden itibaren yirmi yılın sonunda

[58] Mehmet Eski, “Patentlerin Hükümsüzlüğü Bakımından Sınai Mülkiyet Kanunu.” *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7, S. 13 (Ocak 2017), 126.

[59] Karahan, “Faydalı Modellerin Hükümsüzlüğü Davalarında Dava Açma Yetkisi”, 16.

[60] Çolak, *Türk Patent Hukuku*, 1158.

sona erer. Her ne kadar koruma süresinin başvuru tarihinden başlaması, hükümsüzlük davasının da başvuru tarihinden itibaren açılacağı izlenimini verebilse de ilgili hükümde “*patentin koruma süresi*”, 551 sayılı KHK m. 129/1 hükmünde ise “*patentin hükümsüz sayılması*” şeklindeki ifadelerden dolayı ancak belgeye bağlanmış olan patentlere karşı hükümsüzlük davası açılacağı kabul edilmektedir.

Hükümsüzlük davası, ayrıca hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde de açılabilir. Dolayısıyla patent koruma süresinin dolması hâlinde de hükümsüzlük davası açılabilir. Hatta beş yıllık sürenin başlangıç tarihi, patentin koruma süresinin dolmasına bağlanmadığından, koruma süresi dolması yanında vazgeçme yahut yıllık ücretlerin ödenmemesi sebebiyle hakkın sona erdiği durumlarda da sona ermenin gerçekleştiği tarihten itibaren beş yıl içinde dava açılacağı kabulü gerekmektedir.^[61] Dolayısıyla dava açma süresi bakımından 551 sayılı KHK hükümleri SMK ile paraleldir.

VI. HÜKÜMSÜZLÜĞÜN SONUÇLARI

Patentin hükümsüzlüğünün ilk ve en doğal sonucu patentin sicilden terkin edilmesidir. Zira hükümsüzlük davasında ileri sürülen husus, patentin verilmesi için gerekli şartların gerçekte mevcut olmadığı veya sonradan ortadan kalktığı ve bu nedenle patent verilmesine ilişkin işlemin hukuka aykırı olduğudur.^[62] Her ne kadar mahkeme kararının kesinleşmesi ile patent hükümsüz sayılacak^[63] ve patentin sicilden terkin edilmemesi, patentten doğan hakkın devam ettiği sonucunu ortaya çıkarmayacaksa da üçüncü kişilerin korunması amacıyla mahkeme kararının sicile yansıtılması gerekmektedir.

Patentin hükümsüzlüğü kararı, sadece davanın taraflarını değil Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki herkes için sonuç doğurur.^[64] Bu kapsamda,

[61] Kayatekin, *Patentin Hükümsüzlüğü*, 82.

[62] Paslı, “Fikrî Mülkiyet Hukukunda Hükümsüzlüğün Sonuçları”, 162.

[63] Bu anlamda, hükümsüz kılınan patentin sicilden terkin işlemi, kurucu değil açıklayıcıdır. (Paslı, “Fikrî Mülkiyet Hukukunda Hükümsüzlüğün Sonuçları”, 173.)

[64] Noyan, *Patent Hukuku*, 384; Güneş, *Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku*, 446; Kayatekin, *Patentin Hükümsüzlüğü*, 99; Mutlu Yıldırım Köse, “*Patent ve Endüstriyel Tasarım Hukukunda Gasp Davaları*”. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010), 58.

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

hükümsüzlük kararı, patent sahibi ve halefleri yanında, üçüncü kişilere karşı da ileri sürülebilecektir.^[65]

551 sayılı KHK kapsamında verilen patentler bakımından da patentin hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, patent hakkını sona erdiren, koruma süresinin dolması, yıllık ücretin ödenmemesi veya patent hakkından vazgeçmeden farklı olarak, kararın sonuçları geçmişe etkili doğacağı ifade edilmiştir.^[66] Bu kapsamda, 551 sayılı KHK ile sağlanan koruma hiç doğmamış sayılacak, bu buluşlara patent belgesi hiç verilmemiş gibi değerlendirme yapılacaktır.^[67] Bu anlamda, mahkeme kararının etkisi, en başa yani başvuru anına kadar geriye gitmektedir.^[68] Bunun sonucu olarak patent sahibi, geleceğe yönelik olarak patentin üçüncü kişiler tarafından kullanılmasını engellenme imkânını kaybetmekle kalmaz; aynı zamanda hükümsüzlük kararından önceki dönemlerde gerçekleştirilen kullanımlara ilişkin olarak üçüncü kişilere karşı tazminat veya diğer hukuki taleplerde

HAKEMLİ

[65] Cahit Suluk, “Sınai Mülkiyet Haklarında Hükümsüzlük Kararlarının Etkisi.” *Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, S. 3 (2006), 42.

[66] Patentın hükümsüzlüğü yönündeki kararlar geçmişe etkili olmakla birlikte, 551 sayılı KHK m. 131 hükmüne göre, patentin hükümsüz sayılmasından önce, bir patente tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar ile patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler geçmişe etkililik kuralından istisna tutulmuştur. Aynı yönde istisnaya SMK m. 139 hükmünde de yer verilmiştir.

[67] Ayhan, Çağlar, Yıldız ve İmirlioğlu, *Sınai Mülkiyet Hukuku*, 342; Bozbel, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 748; Erdil, *Fikri Mülkiyet Hukuku Ders Kitabı*, 202; Eski, “Patentlerin Hükümsüzlüğü Bakımından Sınai Mülkiyet Kanunu”, 126; Güneş, “Patentin Sağladığı Hak Faraziyesinin Geçersizliği”, 2738; Kayatekin, *Patentin Hükümsüzlüğü*, 88; Noyan, *Patent Hukuku*, 382; Suluk, “Sınai Mülkiyet Haklarında Hükümsüzlük Kararlarının Etkisi.”, 42; Tekinalp, Okutan Nilsson ve Şehirli Çelik, *Tekinalp Fikri Mülkiyet Hukuku*, 943; Yıldırım Köse, “Patent ve Endüstriyel Tasarım Hukukunda Gasp Davaları”, 57.

[68] Paslı, “Fikri Mülkiyet Hukukunda Hükümsüzlüğün Sonuçları”, 178.

bulunamaz.^[69] ^[70] Dolayısıyla bu yönüyle hükümsüzlük kararı hem geçmiş hem de gelecek bakımından etkili sonuçlar doğurur.^[71]

VII. FAYDALI MODELLERİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ BAKIMINDAN FARKLILIKLAR

SMK geçici madde 1 hükmünde; faydalı modellerin hükümsüz kılınmasında da başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir. Ayrıca, SMK geçici madde 1 hükmünün son fıkrasında, önceki mevzuat hükümlerine göre verilmiş faydalı modeller bakımından SMK m. 144 hükmünün uygulanmayacağı da düzenlenmiştir. Söz konusu hükümler dikkate alındığında, tıpkı patentler bakımından olduğu gibi faydalı modellerin hükümsüzlüğü bakımından da 551 sayılı KHK hükümleri uygulanmaya devam edecektir.^[72] Bu kapsamda, özellikle hükümsüzlük nedenleri, kapsamı ve davasında davacı olabilecek kişiler ve dava açma süresi bakımından, 551 sayılı KHK ile SMK arasında farklılık yaratılmıştır.

551 sayılı KHK kapsamında yeni olan ve sanayiye uygulanabilen buluşlar faydalı model belgesi verilerek korunabilmektedir. Patent koruması ile benzer yönleri bulunan faydalı model koruması için buluşun, buluş basamağını aşması gerekli değildir.^[73]

551 sayılı KHK kapsamında sadece şekli incelemeye tabi tutulan, dolayısıyla esasa dair incelemenin yapılmadığı^[74] faydalı modellerin hükümsüzlüğü 551 sayılı KHK m. 165 hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hükme

[69] Suluk, “Sinai Mülkiyet Haklarında Hükümsüzlük Kararlarının Etkisi”, 41.

[70] Geçmiş etkili olmanın istisnaları SMK m.139 hükmünde düzenlenmiştir.

[71] Paslı, “Fikrî Mülkiyet Hukukunda Hükümsüzlüğün Sonuçları”, 178.

[72] İpek Bülbül, “Faydalı Modelin Hükümsüzlüğü”, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C.9 S. 17 (Temmuz, 2019), 401.

[73] Güneş, “Patent Hakkının Hükümsüzlüğü Üzerine Düşünceler”, 127; Cahit Suluk, “Faydalı Model Belgesinin Hükümsüzlüğü Davasının Üçüncü Kişilere Etkisi,” içinde *Fikri Mülkiyet Hukuku Yılığ* 2011, ed. Tekin Memiş, (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2012), 402-403.

[74] Suluk, “Faydalı Model Belgesinin Hükümsüzlüğü Davasının Üçüncü Kişilere Etkisi”, 404.

SINAİ MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

göre; faydalı model belgesine konu buluşun yeni olmaması ve sanayiye uygulanabilir olmaması^[75]; faydalı model belgesi verilerek korunamayan buluşlar ve konular arasında yer alması^[76]; buluşun ilgili teknik alandaki bir uzmanın uygulamaya koyabileceği açıklık ve yeterlilikte açıklanmamış olması; belgenin başvuru kapsamını aşması veya dayandığı başvuruların kapsamını aşıyor olması ya da faydalı model belgesi sahibinin faydalı model belgesi isteme hakkının bulunmaması hâllerinde yetkili mahkeme tarafından faydalı model belgesinin hükümsüzlüğüne karar verilir. Tıpkı patentlerde olduğu gibi faydalı modeller bakımından da hükümsüzlük nedenleri tahdidi niteliktedir. Dolayısıyla bu hükümde yer alan nedenler dışında herhangi başka bir nedene dayanarak faydalı modelin hükümsüzlüğü istenemez.^[77]

Faydalı model belgelerinin hükümsüzlüğüne dair 551 sayılı KHK hükümleri, SMK kapsamındaki hükümler ile büyük ölçüde paralel olsa da iki mevzuat arasında gerek süreler gerekse hükümsüzlük nedenleri bakımından önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Öncelikle, 551 sayılı KHK hükümleri kapsamında faydalı model korumasından istisna tutulan faaliyetler, SMK m. 142 hükmüne kıyasla daha

HAKEMLİ

[75] 551 sayılı KHK m. 154, “*Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 156 ncı maddesi hükmüne göre yeni olan ve 10 uncu madde anlamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model belgesi verilerek korunur.*” şeklindedir. 551 sayılı KHK m. 156 ise “*Faydalı model belgesi başvurusuna konu olan buluş başvuru tarihinden önce, Türkiye içinde veya dünyada herkesin ulaşabileceği şekilde yazılı olarak veya bir başka yolla açıklanmış veya yöresel veya ülke çapında kullanılmış ise, yeni değildir.*”

Faydalı model belgesi başvurusu sahibi veya selefleri tarafından başvuru tarihinden veya var ise rüçhan hakkı tarihinden, oniki ay önceki tarihten itibaren yayınlama veya bir başka yolla yapılan açıklama veya kullanma, başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldırmaz.

Faydalı model belgesi başvurusu tarihinden önce, Türkiye’de yapılmış olan patent veya faydalı model belgesi başvuruları, faydalı model belgesi başvurusu tarihinden sonra yayınlanmış olsalar dahi, başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldırmaz.” şeklindedir.

[76] 551 sayılı KHK m. 155, “*Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesinde belirtilen konuların yanısıra usuller ve bu usuller sonucunda elde edilen ürünler ile kimyasal maddeler hakkında faydalı model belgesi verilmez.*” şeklindedir.

[77] Çelik, “Faydalı Model Belgelerinin Hükümsüzlüğü”, 116; Erdil, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 217.

dar olarak düzenlenmiştir. Tıpkı SMK'da olduğu gibi patent konusunun patentlenebilirlik dışında kalan ve patent verilemeyecek buluşlardan olması ile buluşun yeni olması ve sanayiye uygulanabilir olması hükümlerine ek olarak usuller ve bu usuller sonucunda elde edilen ürünler ile kimyasal maddeler hakkında faydalı model belgesi verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Ancak SMK m. 142/3 hükmünde yer verilen biyoteknolojik buluşların faydalı model ile korunmayacağına dair hükme 551 sayılı KHK kapsamında yer verilmemiştir.^[78] Dolayısıyla 551 sayılı KHK döneminde faydalı model olarak koruma altına alınan bir biyoteknolojik buluş olması durumunda, bu faydalı modelin salt SMK m. 142/3 (c) hükmü nedeniyle hükümsüz kılınmaması gerekmektedir. Bunun dışında, faydalı model ile korunabilir buluşlar ve istisnaları bakımından yukarıda patent bölümü kapsamında yapılan açıklamalar faydalı modeller için de geçerli olacaktır.

Yenilik ve sanayiye uygulanabilirlik kriterleri bakımından patentlere ilişkin açıklamalar, niteliğine uygun düştüğü ölçüde faydalı modeller için de geçerlidir. Bununla birlikte, KHK m. 156/1 hükmünde faydalı model başvurusuna konu buluşun başvuru tarihinden önce Türkiye'de veya dünyada herkesin erişebileceği şekilde yazılı veya başka bir yolla açıklanmış ya da yöresel veya ülke çapında kullanılmış olması hâlinde yeni sayılmayacağı düzenlenmiştir. Bu durumda kullanım bakımından uygulanacak yenilik kriterinin mutlak yenilik mi yoksa nispi yenilik kriteri mi olduğu tereddüt yaratabilir. Kanaatimizce her ne kadar kullanım fiili "*başka yolla açıklanma*"^[79] kapsamında düşünülebilecek ise de ilgili hükmün metninde ayrıca "*yöresel veya ülke çapında kullanılmış*" ifadesine yer verildiği için norm koyucunun abesle iştiğal etmeyeceğinden yola çıkarak kullanım bakımından farklı bir kriter getirdiği kabul edilmelidir. Bu kapsamda faydalı modeller bakımından yeniliği etkileyen kullanımın yöresel veya ülke çapı ile sınırlı tutulduğu ve önceki kullanım bakımından nispi yenilik ilkesinin kabul edildiği sonucuna

[78] Öztürk, "Patent ve Faydalı Modellere İlişkin Yenilikler", 375.

[79] Başka yolla açıklama kavramının içine, radyo ve televizyondaki haberler, dersler, seminer veya konferanslardaki açıklamaları dahil etmek gerekmektedir (Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*. Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş 5. Bası (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012), 734.)

SINAİ MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

varılabilir.^[80] Hatta metinde geçen ülke ibaresi ile kastın Türkiye olduğu kabul edilmektedir.^[81] SMK hükümlerinde ise yenilik bakımından patent hükümlerine atıf yapılarak faydalı modellerin önceki kullanımları bakımından da mutlak yenilik kriterine geçiş yapılmıştır. Bu bakımdan 551 sayılı KHK döneminde verilen faydalı modeller ile SMK döneminde verilen faydalı modellerin yenilik değerlendirmesi bakımından farklılık yaratılmıştır. Dolayısıyla SMK döneminde verilen faydalı modellerin aksine, 551 sayılı KHK döneminde verilen faydalı modeller bakımından, başvuru veya rüçhan tarihinden önce örneğin İtalya'da gerçekleştirilen bir kullanım, faydalı modelin yeni olmadığı gerekçesiyle hükümsüzlüğünü gerektirmeyecektir.^[82]

Yenilik kriterinin değerlendirilmesi bakımından 551 sayılı KHK ve SMK hükümleri arasında farklılığa gidilen bir diğer husus, buluş konusuna katkı sağlamayan teknik özellikler bakımındandır. Faydalı modelin yenilik değerlendirmesinde, buluş konusuna katkı sağlamayan teknik özelliklerin dikkate alınmayacağını öngören SMK m. 142/2 hükmüne benzer bir hükme 551 sayılı KHK kapsamında yer verilmemiştir. Bu nedenle, aynı faydalı model, aynı deliller kapsamında, farklı hukuk rejimleri kapsamında, farklı şekilde değerlendirilebilecektir.^[83] Zira, 551 sayılı KHK döneminde, yenilik incelemesinde teknik katkı sağlayıp sağlamadığına bakılmaksızın, buluşa eklenen her unsurun farklılık yaratması yeterli görülmekteyken SMK ile getirilen teknik katkı sağlamayan unsurların değerlendirme dışı bırakılması, faydalı

HAKEMLİ

[80] Çelik, “Faydalı Model Belgelerinin Hükümsüzlüğü”, 120; Erdil, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 211; Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 734; Sami Karahan, Cahit Suluk, Tahir Saraç ve Temel Nal, *Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları*. (Ankara: Seçkin Yayınları, 2011), 256.

[81] Tekinalp, mehaz İspanyol Patent Kanunu'nda İspanya'da açıklama ve kullanma esas alındığından, 551 sayılı KHK metnindeki “ülke” ibaresinden Türkiye'nin anlaşılması gerektiğini ifade etmiştir. (Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 734)

[82] Türkiye dışındaki kullanımların, faydalı modeller bakımından yeniliğe halel getirmeyeceğine dair açıklamalar için Bkz. Çelik, “Faydalı Model Belgelerinin Hükümsüzlüğü”, 120; Orhan Kuzu, “*Faydalı Modeller ve Korunması*”, (Doktora Tezi: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006), 62.

[83] Köker ve Yalçınar, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 394.

modellerde yenilik incelemesini daraltmaktadır.^[84] Dolayısıyla yeni olmadığı gerekçesiyle hükümsüzlük davasına konu edilen faydalı modeller bakımından, aynı deliller çerçevesinde 551 sayılı KHK hükümlerine göre yapılacak değerlendirme ile SMK hükümleri kapsamında yapılacak değerlendirme, farklı sonuçları doğurabilecektir.

Öte yandan, bir diğer fark, yenilik kriteri bakımından “*açıklamaların etkisi*” hususunda da bulunmaktadır. 551 sayılı KHK m. 156/2 hükmüne göre, faydalı model belgesi başvurusu sahibi veya selefleri tarafından başvuru tarihinden veya var ise rüçhan hakkı tarihinden, on iki ay önceki tarihten itibaren yayınlama veya bir başka yolla yapılan açıklama veya kullanma, başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldırmaz. SMK m. 84 hükmünden farklı olarak 551 sayılı KHK m. 156/2 hükmünde merci tarafından yahut buluş sahibinden doğrudan veya dolaylı şekilde bilgi elde eden üçüncü kişiler tarafından yapılan açıklamalara ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmediğinden bu açıklamaların faydalı modelin yeniliğine hanel getirmeyen açıklama kapsamında sayılıp sayılmayacağı tartışmaya açıktır. 551 sayılı KHK döneminde verilen bir Yargıtay kararında^[85] söz konusu açıklamanın 551 sayılı KHK m. 156/II kapsamında “*başka yolla açıklama*” yapılması ifadesinin oldukça geniş olduğu ve TÜRK PATENT tarafından yapılan açıklamaların da bu kapsamda olduğu sonucuna varılmıştır. Kanaatimizce, 551 sayılı KHK m. 156/ 2 hükmünün istisna hükmü olması nedeniyle dar yorumlanması

[84] Ancak, 551 sayılı KHK döneminin sonlarına doğru Yargıtay, faydalı modellerde her türlü farklılığın otomatik olarak yenilik teşkil etmesinin önüne geçmek amacıyla, faydalı modellerle korunmak istenen konunun “*basit bir çözümü içeren küçük faydalı buluş niteliğinin bulunması*” gerektiği ifade etmiştir. (Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/3113, K. 2015/10406, 13.10.2015 ve Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2018/1569, K. 2019/4327, 12.09.2019. (Köker ve Yalçın, *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 395 dn.735.)

[85] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2008/8183, K. 2009/13106, 18.12.2009. (Şehirli Çelik, “Önceki Tarihli Başvurular”, 107, dn.5.)

SINAİ MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

gerekmektedir.^[86] ^[87] Ayrıca, ilgili hükmün lafzı dikkate alındığında, ilgili istisnanın buluş sahibinin iradesiyle gerçekleşen açıklamalara hasredildiği görülmektedir.^[88] Bu açıdan bakıldığında, 551 sayılı KHK döneminde verilen faydalı modeller bakımından yenilik unsurunun değerlendirilmesinde, yeniliği etkilemeyen açıklamaların kapsamının SMK dönemine göre daha dar olduğu söylenebilir. Nitekim buluşu yapan kişinin başka bir başvurusunda yer alan ve ilgili merci tarafından gizli tutulması gerekirken açıklanan bilgiler, başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önceki

[86] Aksi Yönde Bkz. Kuzu, *Faydalı Modeller ve Korunması*, 66. Kuzu'ya göre, 551 sayılı KHK m. 156 ile m. 8 hükümleri her ne kadar bazı farklı hususları da içerse, benzer şekilde kaleme alınmış olmaları nedeniyle tamamen farklı konuları düzenledikleri söylenemez. Bu bakımdan, 551 sayılı KHK m. 156'nın yeniliği ortadan kaldıran açıklamalara ilişkin özel hükümler içeren bağımsız bir düzenleme olarak değerlendirilmesi isabetli değildir. Nitekim her iki maddenin farklı mahiyetleri, onların birbirini dışlamayan ve çelişmeyen müstakil düzenlemeler olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, gerekli hâllerde 551 sayılı KHK m. 8'de yer alan ve uygulamaya elverişli hükümler, faydalı modeller bakımından da uygulanabilecektir. Sonuç olarak, yeniliğe hâle getirmeyen açıklamalar bakımından 551 sayılı KHK m.8 hükmü faydalı modeller bakımından da uygulama alanı bulacaktır. (Kuzu, *Faydalı Modeller ve Korunması*, 66.) (Kuzu ile aynı yönde Bkz. Tüzüner, *Faydalı Modelin Korunması ve Faydalı Modelin Korunmasına Uygulanacak Hukuk*, 104, Saraç ve diğerleri, *Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları*, 257.) Kuzu'nun bu görüşünün kabulü durumunda, SMK hükümlerine göre hükümsüz kılınacak faydalı modeller ile 551 sayılı KHK hükümlerine göre hükümsüz kılınacak faydalı modeller bakımından yeniliğe hâle getirmeyen açıklamaların kapsamındaki farklılaşma bakımından patent kısmında belirtilen hususlar geçerli olacaktır.

[87] Çelik'e göre de ilgili hükümde, başvuru sahibinin izni olmadan üçüncü kişiler tarafından yapılan açıklamaların ve hatta üçüncü kişiler tarafından yapılan başvurular neticesinde ilgili makamlar tarafından yapılan açıklamalardan söz edilmemiş ise de patentlere dair düzenlemenin KHK m. 166 hükmünde yapılan yollama nedeniyle faydalı modeller bakımından da uygulanabilir. (Çelik, "Faydalı Model Belgelerinin Hükümsüzlüğü", 22.) Kanaatimizce, Çelik tarafından üçüncü kişiler tarafından yapılan başvuru ile kastedilen esasen 551 sayılı KHK m. 8/1(b) 1 hükmünde yer alan buluş sahibinin bir başka başvurusunda yer almasıdır. Zira, halde üçüncü kişilerce yapılan başvuruların yeniliğe hâle getirmeyeceği şeklindeki yorum kanun koyucunun amacı ile bağdaşmamaktadır.

[88] Şehirali Çelik, "Önceki Tarihli Başvurular", 109.

on iki aylık süre içinde yapılmış olsa dahi yeniliği ortadan kaldırmakta ve faydalı modelin hükümsüzlüğüne yol açabilecektir.^[89]

Hükümsüzlük davasının açılacağı süre bakımından iki düzenleme arasında açık bir ayırım söz konusudur. SMK m. 144/3 hükmü uyarınca, faydalı modelin hükümsüzlüğü davası, faydalı modelin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde açılabilir. Bu durumda, faydalı modelin başvuru tarihinden itibaren 15 yıl süre ile hükümsüzlük davasına konu edilmesi mümkündür.^[90] 551 sayılı KHK m. 165 hükmüne göre ise, faydalı model belgesinin hükümsüzlüğü, koruma süresinin devamınca talep edilebilir. Dolayısıyla 551 sayılı KHK kapsamında, faydalı modeller bakımından hükümsüzlük davası açma süresi, faydalı model belgesinin koruma süresi ile sınırlandırılmıştır.^[91] Öte yandan, Yargıtay bir kararında^[92], "...166. maddesinde "Faydalı model belgelerine ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı ve faydalı model belgelerinin özelliği ile çelişmediği takdirde, patentler için öngörülen hükümler, faydalı model belgeleri için de uygulanır." hükmüne yer verilmiştir. Buna göre 551 sayılı KHK'nın 130/2. maddesindeki "Patentin hükümsüzlüğü koruma süresinin devamınca veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde dava edilebilir" düzenlemesi uyarınca, faydalı modelin hükümsüzlüğü davasının koruma süresi içinde veya en geç hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde açılması gerekmektedir. Somut olayda birleşen dava 25/03/2015 tarihinde açılmış, hükümsüzlüğü istenilen faydalı model belgesi ise yıllık yenileme ücretinin yatırılmaması sebebiyle 12/05/2016 tarihinde hükümden düşmüştür. Bu durumda, anılan düzenleme uyarınca

[89] Bu husustaki tartışmalar için Bkz. Şehirli Çelik, "Önceki Tarihli Başvurular", 106 vd.

[90] Faydalı model belgesinin tescilinden itibaren 15 yıl süre ile hükümsüzlük davası açılacağı şeklindeki görüş için Bkz. Bülbül, "Faydalı Modelin Hükümsüzlüğü", 409. Faydalı model, başvuru aşamasındayken hükümsüzlük davasına konu edilemediğinden, yazarın başvuru ve tescil aşamalarını birlikte değerlendirerek söz konusu ifadeyi kullandığı; ancak sürenin başlangıcı bakımından ifadenin sehven, belgenin verilmesinden itibaren 15 yıl şeklinde kaleme alınmış olabileceği düşünülmektedir.

[91] Aynı yönde Bkz. Noyan, *Patent Hukuku*, 388.

[92] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2020/8504, K. 2022/5046, 20.06.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 11.15.2025.

“ faydalı model belgesinin hükümsüzlüğü yönünden işin esasına girilerek bir değerlendirme yapılması gerekirken bölge adliye mahkemesince hatalı gerekçe ile bu hususta karar verilmesine yer olmadığına kararı verilmesi doğru olmuştur.” ifadelerine yer vererek faydalı model belgesinin yargılama sırasında geçersiz olması nedeniyle, davanın konusuz kaldığı ve davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiğini belirten Bölge Adliye Mahkemesi kararını bozmuştur. Kanaatimizce, faydalı modellerin hükümsüzlüğü davasının açılacağı süreye dair 551 sayılı KHK m. 165 hükmünün varlığı nedeniyle 551 sayılı KHK m. 166 hükmünde yapılan atıfla 551 sayılı KHK m. 130 hükmüne dayanılması yerinde değildir. Zira 551 sayılı KHK m. 166 hükmüne göre, patentlere ilişkin hükümler, ancak faydalı model belgelerine ilişkin açık bir düzenleme bulunmaması ve söz konusu hükümlerin faydalı modelin niteliğiyle çelişmemesi hâlinde uygulanabilir.

SONUÇ

SMK kapsamında yer alan geçiş hükümleri, 551 sayılı KHK döneminde verilen patentlerin hükümsüzlüğünde uygulanacak hukukun tespiti ve sınırları bakımından çeşitli belirsizliklere neden olmaktadır. Zira bu hükümler, patent ve faydalı modeller bakımından ileri sürülecek hükümsüzlük iddialarında hangi hukukun uygulanacağını da doğrudan etkilemektedir.

SMK geçici madde 1 hükmü dikkate alındığında, hükümsüzlük incelemeleri bakımından temel belirleyici unsurun başvuru tarihi olduğu görülmektedir. Zira, SMK'nın geçici hükümleri uyarınca, 10 Ocak 2017 tarihinden önce yapılan patent ve faydalı model başvurularına dayanılarak verilen hakların hükümsüzlüğü bakımından, SMK'nın bazı hükümlerinin uygulanma alanı bulmayacağı ifade edilmiştir. Bu durum, SMK ile getirilen düzenlemelerin kapsamının sınırsız olmadığını, aksine geçiş hükümleri nedeniyle önemli bir alan bakımından 551 sayılı KHK hükümlerinin uygulanmaya devam ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla uygulamada aynı anda iki farklı hükümsüzlük rejimi birlikte varlığını sürdürmekte bu nedenle de somut uyuşmazlık bakımından hangi mevzuatın uygulanacağını doğru tespit edilmesi önem arz etmektedir.

Hükümsüzlük sebepleri bakımından ilk olarak ifade edilmesi gereken, 551 sayılı KHK'da öngörülen sebepler sınırlı sayıda olduğundan bu sebepler dışında bir gerekçeyle hükümsüzlük kararı verilemeyeceğidir. Bu kapsamda,

SMK ile getirilen ve patentin sağladığı koruma kapsamının aşılması gibi yeni hükümsüzlük sebeplerinin, 551 sayılı KHK döneminde verilmiş patentler bakımından uygulanmasının mümkün olmadığı vurgulanmalıdır. Benzer şekilde, örneğin patent verilemeyecek konulara dair SMK'da açıkça düzenlenen bazı hususların 551 sayılı KHK'da yer almaması, bu konulara ilişkin patentlerin doğrudan bu gerekçelerle hükümsüz kılınmasını engellediğinden 551 sayılı KHK'da yer alan patent verilemeyecek konular ve buluşlar kapsamında yer alan diğer kategoriler çerçevesinde değerlendirme yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Yenilik kriteri bakımından her iki düzenleme mutlak yenilik ilkesini benimsemekle birlikte, tekniğin bilinen durumunun kapsamı ve yeniliğe halel getirmeyen açıklamalar bakımından iki mevzuat arasında farklılıklar bulunmaktadır. Özellikle 551 sayılı KHK döneminde, açıklamayı yapan merci bakımından, merciinin patent başvurusu yapılan bir merci şeklinde sınırlanmamış olması, hükümsüzlük davalarında yenilik değerlendirmesini doğrudan etkileyebilecek niteliktedir. Buna ek olarak, PCT başvurularının tekniğin bilinen durumuna dahil edilmesi bakımından da 551 sayılı KHK ile SMK arasında uygulamaya etki eden farklılıklar bulunduğu tespit edilmiştir.

Buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik kriterleri bakımından iki düzenleme arasında esaslı bir farklılık bulunmamakla birlikte, özellikle 551 sayılı KHK'da açık düzenleme bulunmayan bazı hususların uygulamada EPC ile uyumlu şekilde yorumlandığı görülmektedir. Bu durum, 551 sayılı KHK döneminde dahi uygulamanın yalnızca ulusal mevzuatla sınırlı kalmadığını göstermektedir.

Usul hukuku bakımından ise, 551 sayılı KHK sisteminde hükümsüzlüğün yalnızca mahkemeler aracılığıyla ileri sürülebilmesi mümkün kılınmış ve idari bir iptal mekanizmasının öngörülmemiştir. Dolayısıyla bu husus, 551 sayılı KHK'da öngörülen sistemin SMK'dan ayrılan temel noktalardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında, davacı sıfatına sahip olabilecekler, patent isteme hakkının gaspı hâlinde ortaya çıkan sonuçlar bakımından her iki mevzuat arasında farklılaşmalar bulunduğu görülmektedir.

Faydalı modellerin hükümsüzlüğü bakımından da 551 sayılı KHK ile SMK arasındaki farkın yalnızca terminolojik olmadığı aynı zamanda hükümsüzlük rejiminin kapsamı, uygulanma biçimi bakımından esasa ilişkin farklılıkların da bulunduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla 10 Ocak 2017 tarihinden

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

önce yapılan başvurulara dayanan patent ve faydalı modeller bakımından hükümsüzlük incelemesinde özellikle hükümsüzlüğe yol açabilecek nedenler, bu nedenlerin kapsamı, davacı sıfatına sahip olabilecekler ve dava açma süresinin belirlenmesi hususları bakımından esas alınacak mevzuat 551 sayılı KHK hükümleri olmalıdır.

KAYNAKÇA

Atalay, Barış. “Türk Patent Mevzuatında ve Avrupa Patent Sözleşmesinde Paralel Olarak Yenilik Kavramı.” *Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi*, 9, S.35 (2013), 51-53.

Avcıoğlu, Banu. “Biyoteknolojik Buluşlar.” Uzmanlık Tezi, Türk Patent Enstitüsü Patent Dairesi Başkanlığı, 2001.

Ayhan, Rıza, Çağlar, Hayrettin, Yıldız, Burçak ve İmirlioğlu, Dilek. *Sınai Mülkiyet Hukuku*. Adalet Yayınevi, 2021.

Bulut, Koray. “6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun Patentler ve Faydalı Modeller Açısından Getirdiği Yenilikler ve İlgili Hükümlerin Avrupa Patent Sözleşmesi ile Uyumu.” *Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi*, S.201/1 (2018): 17-31.

Bülbül, İpek. “Faydalı Modelin Hükümsüzlüğü.” *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.9 S. 17*, (Temmuz, 2019): 395-415.

Çağlar, Hayrettin. “Patent Hukukunda Ön Kullanım Hakkı.” *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10, S.1 (2006): 77-92.

Çelik, Aytekin. “Faydalı Model Belgelerinin Hükümsüzlüğü.” *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 27, S.1 (2011): 109-153.

Çetin, Hülya. “Patent Haklarının Korunması Bağlamında 2004/48/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi ve Karşılık Türk Mevzuatı.” İçinde *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2009*. Editör Tekin Memiş, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2009, 165-226.

Çolak, Uğur. *Türk Patent Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.

Çolak, Uğur. “Patent Hukukunda Buluşsal Adım İncelemesi.” İçinde *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2011*. Editör Tekin Memiş, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2012, 119-160.

- Bozbel, Savaş. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. 1. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Erdil, Engin. *Fikri Mülkiyet Hukuku Ders Kitabı*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.
- Eski, Mehmet. "Patentlerin Hükümsüzlüğü Bakımından Sınai Mülkiyet Kanunu." *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7, S. 13 (Ocak 2017): 117–128.
- Güneş, İlhami. *Sınai Mülkiyet Kanunu Işığında Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2025.
- Güneş, İlhami. "Patent ve Faydalı Modeller Bakımından Sınai Mülkiyet Kanunu'nun Yeniliği." *Terazi Hukuk Dergisi* 16, S. 176 (Nisan, 2021): 769–774.
- Güneş, İlhami. "Patentin Sağladığı Hak Faraziyesinin Geçersizliği." *Banka ve Finans Hukuku Dergisi, Prof. Dr. Ali Necip Ortan'a Armağan C. II*. Editör Ramazan Çakmakçı, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2019, 2733–2769.
- Güneş, İlhami. "Patent Hukuku'nda Tekniğin İlgili Alanındaki Uzman Kavramı." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S.12, 2013, 343-358.
- Güneş, İlhami. "Patent Hakkının Hükümsüzlüğü Üzerine Düşünceler." *Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 1, S. 3 (2006), 115-135.
- Karahan, Sami, Suluk, Cahit, Saraç, Tahir ve Nal, Temel. *Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2011.
- Karahan, Sami. "Faydalı Modellerin Hükümsüzlüğü Davalarında Dava Açma Yetkisi ve Dava Şartları." *Ankara Barosu Fikrî Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi* 4, S.1 (2004): 11-24.
- Kayatekin, Deniz. *Patentin Hükümsüzlüğü*. On İki Levha Yayınları, 2013.
- Köker, Ali Rıza ve Yalçın, Uğur. *Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2025.
- Kuzu, Orhan. "Faydalı Modeller ve Korunması." Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Noyan, Erdal. *Patent Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınları, 2015.

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

- Öztürk, Özgür. “Sınai Mülkiyet Kanunu’nda Patent ve Faydalı Modellere İlişkin Düzenlemeler ve Yenilikler.” İçinde *6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu (9–10 Mart 2017)*. Editör Feyzan Hayal Şehirali Çelik, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017, 341–382.
- Öztürk, Özgür. *Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları*. İstanbul: Arıkan Yayınevi, 2008.
- Öztürk, Özgür. “Patent Verilebilirlik Şartı Olarak Sanayiye Uygulanabilirlik.” İçinde *Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan Cilt-3*. Editör Süleyman Başterzi, İstanbul: Beta Yayınevi, 2011: 2723-2740.
- Paslı, Ali. “Fikrî Mülkiyet Hukukunda Hükümsüzlüğün Sonuçları.” *Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 1, S. 3 (2006): 158-227.
- Saraç, Tahir. “Patent Hukukunda Yenilik Kavramı ve Yeniliğin Belirlenmesi.” *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, S. 1-2 (2001): 189-212.
- Suluk, Cahit, Karasu, Rauf ve Nal, Temel. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2024.
- Suluk, Cahit. “Faydalı Model Belgesinin Hükümsüzlüğü Davasının Üçüncü Kişilere Etkisi.” İçinde *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2011*. Editör Tekin Memiş, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2012, 401-412.
- Suluk, Cahit. “Sınai Mülkiyet Haklarında Hükümsüzlük Kararlarının Etkisi.” *Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, S. 3 (2006):38-73.
- Şehirali Çelik, Feyzan Hayal. “Patent Verilebilirlik Değerlendirmesinde ‘Önceki Tarihli Başvurular’.” *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi-Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 3, S.1 (2017):103-117.
- Şehirali Çelik, Feyzan Hayal. “Buluş Sahibinin Açıklamaları Patent Almasını Ne Zaman Engellemez? - Riskler ve Olasılıklar Üzerine Düşünceler.” İçinde *Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, C.II*, Editör Sabih Arkan. Ankara: Turhan Kitabevi, 2010, 1967-1999.
- Şehirali Çelik, Feyzan Hayal. *Patent Hakkının Korunması*. Ankara: Turhan Kitabevi, 1998.

- Tekinalp, Ünal, Okutan Nilsson, Gül ve Şehirli Çelik, Feyzan Hayal. *Tekinalp Fikri Mülkiyet Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025.
- Tekinalp, Ünal. “Sınai Mülkiyet Kanunu’nun Öne Çıkan Yenilikleri.” İçinde *6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu*. Editör Feyzan Şehirli Çelik. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017: 5-84.
- Tekinalp, Ünal. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş 5. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.
- Tunç Yücel, Müjgan ve Kale, Serdar. “Patent Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. Maddesi Çerçevesinde Patent Verilemeyecek Konu ve Buluşlar.” İçinde *Doç. Dr. Mehmet Somer’e Armağan*. Editör Murat Yusuf Akın, Beta Yayınları, 2006.
- Tüzüner, Özlem. *Faydalı Modelin Korunması ve Faydalı Modelin Korunmasına Uygulanacak Hukuk*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.
- Yıldırım Köse, Mutlu. “Patent ve Endüstriyel Tasarım Hukukunda Gasp Davaları.” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Yusufoğlu, Fülürya. *Patent Verilebilirlik Şartları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.
- Zorluoğlu Yılmaz, Ayça. “Biyoteknolojik Buluşların Patentlenmesi.” *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, S.2 (2021): 1078–1122.

Mahkeme Kararları

- Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2024/6538, K. 2025/4273, 18.06.2025.
- Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2020/8504, K. 2022/5046, 20.06.2022.
- Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2018/1569, K. 2019/4327, 12.09.2019.
- Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/3997, K. 2017/7312, 18.12.2017.
- Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/3113, K. 2015/10406, 13.10.2015.
- Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2008/8183, K. 2009/13106, 18.12.2009.

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ BAĞLAMINDA
BAŞVURU TARİHİ 10 OCAK 2017 ÖNCESİ VE SONRASI OLAN PATENTLERİN
HÜKÜMSÜZLÜK REJİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Web Siteleri

Mevzuat Bilgi Sistemi, <https://www.mevzuat.gov.tr>.

Resmî Gazete, <https://www.resmigazete.gov.tr>.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr>.

Yargıtay Karar Arama, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>

HAKEMLİ